

ÉLETTÜNK

XXXVI. évf. 7-8. szám (36. Jg. Nr. 7-8)

Az európai magyar katolikusok lapja

2004. július - augusztus

A MEGVÁLTÁS SZENTSÉGE

II. János Pál pápa 14. enciklikája

Egy évvel az után, hogy a szentatya tavalay nagycsüörtökön közzétette *Eccelesia de Eucharistia* kezdetű, az *Oltáriszentségről* szóló enciklikáját, a *Szentszék* sajtótermében Francis Arinze bíboros, az *Istenisztelet* és *Szentségi Kongregáció* prefekta bemutatva a *Redemptio Sacramentum* kezdetű instrukciót. Beszédében idézett a pápa, sorrendben XIV. enciklikájából, amely megállapítja: az *Oltáriszentség összekötő kapcsol az ég és a föld között. A pápa egyben megjegyzi, hogy a II. Vatikáni zsinat után számos pozitív és negatív jelenség alakult ki az Oltáriszentség ünneplése körül. A visszaélések mindenki számára szenvedést okoztak, így a pápa kötelességének érezte, hogy felhívást intézzen az egyház minden tagjához: a legnagyobb hűséggel tartsák szem előtt az ide vonatkozó liturgikus szabályokat. A díkaszterium ezt követően dolgozta ki a most megjelent dokumentumot, azzal a céllal, hogy jobban tudatosítsa a szóban forgó normákat, emlékeztetve az egyes jogi szempontokra is. Senki nem engedheti meg magának, hogy alábecsülje az Oltáriszentség nagy misztériumát. Túlásosan nagy horderejű hitütkről van szó, tehát nem lehet kitenni a személyes önkénynek, tisztelben kell tartani szent jellegét és egyetemes dimenzióját.*

A liturgikus normákat illetően Arinze bíboros leszögezte, hogy szükség van rájuk, nem elegendő az ún. józan ész. A liturgia csúcspontja a szentmise, és minden szentmise a főpap, Krisztus, valamint teste, az egyház műve. Az eucharisztikus szabályokat azért dolgozták ki, hogy óvják az Oltáriszentség misztériumát, kifejezzék egyházi jellegének valóságát. A liturgia soha nem egy ember magántulajdona, sem azé, aki a szentmisét bemutatja, sem a közösség, amelyben ünneplik a misztériumot. A pap, aki a liturgikus szabályokhoz hűen mutatja be a szentmisét, és a hívek közössége, amely ennek megfelelően viselkedik, csöndben, de annál ékesszólabban fejezik ki egyház iránti szeretetüket. Az Oltáriszentségből való részesedés igényli a hitet, a reményt és a szeretetet, amely megnyilvánul a szükség szerűek iránti szolidaritás konkrét tetteiben is. Miért fontos felfigyelni a visszaélésekre - tette fel a kérdést az Istenisztelet és Szentségi Kongregáció prefekta a sajtóbemutatóján. A visszaélések ugyanis nem egyformán súlyosak. Egyesek érvénytelenül tehetik a szentséget, mások az Oltáriszentségbe vetett hit hiányáról tanúskodnak. Gyakran gyökereznek a szabadság helytelen értelmezésében. Az önkényes cselekedetek ugyanis nem a tényleges megújulást szolgálják, semmi köztük sincs a zsinati tanításhoz, megévezstik Isten népét, elhomályosítják a helyes hitet és az Oltáriszentségre vonatkozó katolikus tanítást. A liturgikus szövegeket önkényesen megváltoztatók emlékezzenek rá, hogy a szent liturgia bensőszerűen kapcsolódik a tanbeli alapelvekhez, tehát a nem jóváhagyott szövegek és szertartások használata következtében elhalványul a lex orandi lex credendi az „imádság törvénye a hit törvénye” közötti szükség kapcsolat.

Az Instrukció egy bevezetőből, nyolc fejezetből és egy végkövetkeztetésből áll. Az első fejezet a szent liturgia szabályozását foglalja össze, különös tekintettel az Apostoli Szentszék, a megyéspüspök, a püspökkari konferencia, a papok és a diakónusok szerepére. A püspökre hárul a feladat, hogy örökön az egyházi zene és művészet megnyilvánulásai felett, illetve orvosolja a visszaéléseket.

A TÖRTÉNELEMALAKÍTÓ KIRÁLY

Írta: Dr. Szabó Tamás tábori püspök

A történelem nagy alakjait tanulmányozva arra a véleményre jutottam, hogy ezeknek a személyeknek a többsége valóban nem volt tudatában annak, hogy történelemalkító szerepet játszik népe, országa, vagy esetleg szűkebb hazája, netán egy egész kontinens vonatkozásában. Vegyük például Szent Benedeket, vagy Assisi Szent Ferencet. Egyikük sem azzal a határozott küldetésstúddal indult el az útján, hogy „én most egy szerzetesrendet fogok alapítani, amely nagy hatással lesz az európai civilizációra, vagy a lelkiismeremre”. Mit tettek ezek az emberek? Semmi mást, mint hallgattak a lelkiismeretükre, az evangéliumra - gyakorlatilag hallgattak arra, amit Isten mondott nekik, és követték az Ő szavát. Ezzel Isten munkatársaivá tudtak válni, és meg tudták valósítani azt, amit Isten elgondolt.

Minden ilyen jelentős személy életében vannak kényszerpályák, és vannak olyan pályák, amelyeket az illető saját maga választ meg. A kényszerpályák lehetnek negatívak és lehetnek pozitívak. Vannak, akik szociális környezetük hatására negatív kényszerpályán mozognak, amit később csak nagyon nehezen tudnak elhagyni - ha egyáltalán sikerül nekik. Akit viszont gyermekkorától fogva a jóra tanítottak, annak a kényszerpályája jó, és a javára válik. A saját választáson alapuló döntés ezzel szemben már önálló megfontolások alapján születik meg. Ennek motivációja lehet az önzés, vagy lehet egy nagyobb horderejű érdek felismerése. Az önzésből fakadó személyes döntés elsősorban az egén javát akarja szolgálni. Bármennyire is történelmi tapasztalat, az ilyen döntéseket meghozó személyek nem veszik észre azt, hogy az efféle választás csak rövidtávon szolgálja az egén javát, hosszabb távon az egénnek is, de mindenki másnak is ártalmas. Az egényi érdeknél nagyobb horderejű érdek felismerése viszont olyan döntésre juttathatja el az egényt, amely sokak és az egén számára is jó, előremutató.

Az iménti, talán kissé filozofikus fejtegetés természetesen nem öncélú okoskodás akart lenni. Szent István királlyal kapcsolatban is érdemes szamba venni ezeket a megfontolásokat. Az első kérdés

A második fejezet a világi hívek részvételére irányítja a figyelmet, akik a kereszttség révén részesülnek az általános közös pap-ságban. A felszentelt pap jelenléte mindig nélkülözhetetlen egy keresztény közösségben. A papok és a világi hívek szerepét soha nem szabad összekeverni. A harmadik, negyedik és ötödik fejezet a gyakorta felmerülő kérdésekre ad választ, rámutatva néhány visszaélésre, illetve azt részletezi, hogy ki járulhat szentáldozáshoz és ki nem. Különös gondot kell fordítani a két szin alatti áldozásra. A hatodik fejezet az Oltáriszentség imádságának szentmisén kívüli megnyilvánulásairól szól, kiemelve a tabernakulum iránti kellő tiszteletet, az örökimádság szent helyeit, az eucharisztikus körmeneteket és kongresszusokat. A hetedik fejezet a világi rendkívüli megbízatásról tárgyalja. Ez azt jelenti, hogy egyes világiak - megfelelő képzés után - engedélyt kapnak az Oltáriszentség kiszolgáltatására. A nyolcadik, egynem utolsó fejezet az Oltáriszentség ellen elkövetett visszaélések kánonjogi orvoslásáról szól. „Mivel a szentmise a keresztáldozásról szól.” (Folytatás a 4. oldalon)

az, milyen „kényszerpályán” mozgott az ifjú Vajk? Vérében volt őseinek pogány öröksége, virtusa. Előtte állott apjának, Gézának félpogány és anyjának, Saroltának, a határozott egéniségű asszony-nak bizánci keresztény attitűdje. Ugyanakkor, elsősorban Saroltnak köszönhetően, kisgyermek korától fogva keresztény szellemű nevelést kapott. Ez, valamint a fejedelmi leszármazása volt, amit István „készen kapott” az élettől, a családjától.

Az országfelajánlás,
Légrády Sándor rajza, 1938.

Amint egyre felnöttebbé vált, e kérdésekben, és másokban is, önállóan kellett állást foglalnia. Apja, az addigi szokástól eltérően, ami a szeniorátus elve alapján Koppánynak juttatta volna a fejedelmi pálcát, maga jelölte ki utódát. István, ugyan-csak szakítva a hagyománnyal, elfogadta ezt a jelölést. Ez már nevezhető önálló döntésnek is. Istvánt ismerve, biztosan nem a hatalom megszerzése volt az elsődleges célja. Mi motiválhatta őt? Az egyik indíték bizonyára atyja végakarata iránti tisztelete volt. A másik a történelmi pillanat, a „kairos” (alkalmas idő) felismerése. Annak felismerése, hogy Isten őt akarja a magyar nép élére azért, hogy az fennmaradjon.

Az idők során számos nép járta végig Európa hadiútjait, ért el kisebb-nagyobb sikereket, telepedett meg néhány évtizedre, vagy akár évszázadra is. Ezután eltűntek, és létezésükre csak régészeti leletek utalnak. Nem találták meg azt a fundamentumot, amelyre felépíthették volna jövőjüket. És hiányzott az élükből egy olyan egéniség, aki összefogta és vezette volna őket, aki felismerte volna, mi, vagy melyek azok a helyes döntések, amelyek mindenkinek a javát szolgálják. Szent István királyra azért nézünk föl ezer év távlatából is, mert - modern kifejezéssel élve - nagy formátumú személyiség volt. Olyan példát mutatott, amelyet ki-ki a maga élethelyzetében is tud alkalmazni.

István a fejedelemséget saját döntésével fogadta el, és vállalta azt, minden következményével együtt. Azért tartom időszerűnek, hogy erről eszték, mert gyakran találkozni olyan emberrel, aki nem tud, nem mer dönteni, és döntéské negatív következményeit nem vállalja fel. Sokkal könnyebbnek tűnik másokra hárítani a döntést, az ősoket, vagy a főnököt, vagy a házastársat okolni a negatív következményekért. A döntésképtelen ember kényelmes és/vagy éretlen.

A már hivatkozott Szent Benedek akkor érett be, amikor meg tudta hozni azt a döntést, hogy elhagyja a bűnös várost, és remetességbe vonul. Szent Ferenc akkor vált felnötte, amikor háttat tudott fordítani kalandor életének és apja bűnös struktúrákon alapuló gazdaságának és gazdagságának, és gyökeresen új életet tudott kezdeni. István is felnötte módon vállalta fel azt a történelmi fordulatot, hogy szakítson az addigi szokással, és elfogadja atyja jelölését.

Mi kellett mindehhez? Nyitottság az újdonság felé, bölcsesség, megkülönböztetés és határozottság. És honnan „szerezhető be” az efféle portéka? Biztosan nem a bevásárlóközpontokban, és nem az inflációnak kitett pénzéért. Ezekhez, mint minden más erényhez, az Istennel való szoros, napi kapcsolat útján lehet hozzájutni. Ez volt Szent István király titka is. Isten azért tudott kezdeni vele valamit, mert István tudott szőlővesző lenni az isteni szőlőfőn. Ezért ismerte föl azt, hogy atyja választásában Isten akaratát nyilvánult meg. Ha István csupán hódítás útján jutott volna a fejedelemséghez, könnyen elkaphatta volna az a kísértés, hogy mindent magának köszönhet. Így viszont tudta, hogy Isten adta kezébe a nép kormányzásának lehetőségét. Talentumot kapott, amivel felelősséggel el kellett számolnia. És ő elfogadta az isteni ajándékot, mert bízott abban, hogy aki küldetést ad neki, az küldetésében vele is lesz. Nem az volt a célja, hogy történelmet írjon, csupán átvette a talentumokat. Döntött, tudatosan, felelősen, Isten előtti alázatban, gyöngeségének tudatában.

A történelmet a felelősen, elsősorban Isten előtti felelősséggel dönteni képes emberek írják. Döntéseikből nem hagyják ki Isten, mert abból csak katasztrófa származhat. Ilyen emberekre tehát mindaddig szükség van, amíg a történelem fennáll. A hatalom birtokosai gyakran arra törekednek, hogy a népet leszoktassák az önálló gondolkodásról, a felelős döntésekről. Kész paneleket kínálnak, elterelik a figyelmet a lényegről, látszatintézkedésekkel próbálják megnyugtítani a kedélyeket. Az lenne az ideális, ha minden korban István királyhoz hasonlóan, felelősen gondolkodó és cselekvő emberek vezetnék a népeket. Az ilyenek ugyanis nem félnek az ugyanúgy felelősen gondolkodó és cselekvő néptől. Meggyőződésem, hogy nem azok alakítják a történelmet, akik minden áron erre törekednek, hanem azok, akik - amint már említettem - Isten előtti felelősséggel gondolkodnak, döntenek és tesznek az a dolgukat, amit a történelem Őra rájuk bízott.

Magyarországnak, Európa minden országának és az Uniónak is ilyen vezetőkre van szüksége. Szent István király ünnepe legyen alkalom arra, hogy a hatalom birtokosai elgondolkozzanak azon, kitől, mire és meddig kapták a vezetés szolgálatát. De mindenki vizsgálja át saját életét is, hogy a maga helyén hogyan él, jelen van-e életében Isten, aki hatalmas bizalmat előlegezett mindenkinek, nem csupán a vezető embereknek. Tudatában van-e annak, hogy Isten előtt mindenért számadással tartozik, és ennek megfelelően él, dönt és cselekszik? □

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Ószövetség és Újszövetség - zsidóság és kereszténység

Érdekes levelet hozott a posta egy augsburgi olvasónktól, akit elgondolkodtatott Jean-Marie Lustiger, Párizs bíboros-érsekének néhány kijelentése abból az alkalomból, hogy bemutatta egy augsburgi kiadó gondozásában nemrég német fordításban „Die Verheissung, vom Alten zum Neuen Bund” címen megjelent kötetét (a francia cím: „La promesse” - „Az ígéret”). Az eseményről az Augsburgi Allgemeine c. napilapból szerzett tudomást. Idézzük olvasónk levelét:

„Az újságikbóll nekem a következő (értelmezési) megállapítások tűntek fel: Nyugat-Európának a modernitás megpróbáltatásaiban jobban támaszkodnia kell zsidó gyökereire, mint eddig. A keresztények a valóságban hozzá vannak csatolva Izrael népéhez, amely tökéletesen függ Istentől. - Az Egyháznak nem szabad elkövetnie azt a hibát, hogy Isten előrendő birodalmát keresztény birodalomnak képzeleli el. (?) Nem tartandó túlzott egyszerűsítésnek, ha a „Holocaust”-ot és a Nyugat pogány visszaesését ugyanabba a vonalba tartozónak fogjuk föl... Nincs szó az alapvető különbségről a keresztény és zsidó vallás között, pl. az idővségtörténet kérdésében, nincs szó Jézus szenvedéséről, keresztények tömegeinek mártírságáról a korábbi korokban, újabbban tízmilliók üldöztetéséről és megöléséről a kommunista uralmak során, stb. Abból, ami az újságban megjelent, inkább a kereszténység önfeladására való felszólítást, a zsidó vallással szembeni önkéntes alárendelés kö-

vetelését lehet kiolvasni. Mindezt nagyon nyugtalanítóan találom, mert Lustiger elképzeléseinek megvalósulása nem más, mint a kereszténység gyors felszámolását hozná magával. De lehet, hogy csupán félreértésről van szó, mert a könyvet magam nem olvastam, az Augsburg-i egyetemen lefolyt beszélgetés szövegét sem ismerem.”

Miklós atya válasza:

1. Ó- és Újszövetség

Alig néhány nappal azután, hogy megkaptam Augsburg-i olvasónk levelét, baráti társaságban szintén előkerült az Ó- és Újszövetség, a zsidóság és kereszténység kapcsolatának, összefüggésének témája. Az egyik hölgy kijelentette: képtelen az Ószövetséget olvasni, mert abban annyi az embertelen esemény, erőszak, gyilkosság, a választott nép elpártolása Istentől, hogy nem tud vele mit kezdeni. Számára csak az Újszövetség mondanivalója jön számításba, csak ott talál lelki irányításra, táplálékra.

Megkísérletem nehézségeire válaszolni.

Nem kétséges, hogy az Ószövetség nem könnyű olvasmány. Egyes részei, főleg a történelmi könyvek, a maguk kendőzetlen stílusával, az erőszak, kegyetlen ség leírásával, az Izrael vezetői részéről elkövetett túlkapásoknak, a nép Istennel szembeni folyamatos hűtlenségének, a Törvény előírásai megszegésének eseteivel megnehézítik, hogy azt Isten szavának, kinyilatkoztatásának tekintsük.

Augusztusra

1.

Imádkozzunk, hogy az egyesült Európa legyen képes új ösztönzéseket meríteni a keresztény szellemi örökségből: kultúrájának és történelmének lényeges részéből.

Életünkben a régi, konzervatív, kipróbált-bevált felfogás „harcban áll” az újabb idők és a feleltre váró kérdések újszerű megoldásaival.

Az újabb megítélés szerint az ünnepek régi, tradicionális átélése unalmas, színtelen. Ez a színvétel nem csupán az egyházi tanításra vonatkozik, hanem annak átültetésére a hitvalló gyakorlati életbe is.

Az új megoldások nem egyszerű nagy-szerű érzéseket, sok esetben szívből jövő lelkesedést váltanak ki, főleg a fiatalabb „felfedezők” érzésvilágában. Ők azt hiszik, hogy megtalálták a legújabbat a nap alatt. Hadd legyen örömmel, idővel ők is rájönnek: nincs új a nap alatt.

Fenn áll a veszély, hogy az újszerű meghatározásoknál a lényeges (például hitbeli) elemek gyöngülnek, átmínozódnak, esetleg kimaradnak. Így az új meghatározás és annak hitvalló gyakorlata szegényebb válhat. Olykor az elhagyott, „beporosodott” szókásvilág „piszkosan” is érthetőbb, mint fiatalabb változata. Csupán a lelkesedés hiányzik mögüle, ez viszont tárgyi értékéből nem von le semmit.

A tradicionális értékrend felől nézve az új értékelés túl könnyednek, talán liberálisnak - esztünkben értékvesztőnek - tűnhet, és ez beigazolódnak.

Nem könnyű dolog az európai államoknak a kereszténységet hitvalló módon tanítani és - például - az alkotmányban rögzíteni, a törvényhozásban érvényre juttatni.

2.

Imádkozzunk, hogy a missziókban serényen tevékenykedő intézmények között növekedjen az egység és együttműködés.

Ha a kiváló vezetők vagy karizmatikusok, buzgó egyéniségek évek folyamán felépítenek jól működő intézményeket (kórházakat, árvaházakat stb.), mindenki tapasztalja az áldásos munkával létrehozott lelki értékeket. Ha a buzgó vezető kicsik, rövid időn belül „eltűnnek” az értékek. Összefogásra, örömmel teli együttműködésre van szükség. Imádkozzunk az intézmények fokozott együttműködéséért.

Fejős Ottó

Persze az Ószövetség nemcsak ez. A zsolnárok, pl. csodálatos, bensőséges imák, amelyeket két és félezer évvel keletkezésük után ma is zsolpuz imádkozhatunk, és az Egyház is zsolpuzjának legfontosabb részeitként használja azokat. A próféták írásai a választott nép megváltás utáni sóvárgását, Messiás-várását tükrözik; az ún. bölcsességi irodalom pedig elősegíti az Isten és ember közti kapcsolat megértését és elmélyítését, de érvényes tanácsokkal is szolgál a családi és társadalmi élet számára. Mindentől eltekintve, a történelmi könyvek sem csak negatívumokat tartalmaznak, ellenkezőleg: tulajdonképpen mondanivalójuk Isten szakadatlan gondoskodása népeiről, annak hűtlenségeivel szemben, az Ó ígéreteihez való hűség.

Ha az Ó és Újszövetséget nem szedi szét darabokra, hanem mint szerves, összefüggő egészet tekinti, akkor nyilvánvalóvá válik a minden átjáró üzenet: Isten a történelem viszontagságai közepette, az ellentétes befolyások ellenére, vezette népet és megtartotta az egyistenhitben, hogy belőle származzon az emberiség Megváltója. Az Ó- és Újszövetség egymáshoz való viszonyát az ókor zseniális hittudósa, Szent Ágoston szellemesen így fogalmazta meg: „In Vetere Testamento Novum latet, ex Novo Vetus patet”. Magyarul így lehetne visszaadni: „Az Ószövetség az Újat rejt, az Új az Ószövetséget kifejti.”

A Szentírás végeredményben ugyanannak az Istennek műve, mindkét része az ember megmentését, megváltását mutatja be, ennél fogva nem különíthetjük el a kettőt egymástól, hanem fel kell fedeznünk bennük a teremtő és történelmet irányító Isten terveinek lépésről lépésre történő megvalósítását. Ami élénk táru, az az embert mindenek ellenére szerető, neki megbocsátó, őt hazaváró Isten arca.

Ezért befejezeten, csonka az Ószövetség az Újszövetség nélkül és érthetetlen az Újszövetség az ószövetségi alapok nélkül. Jézus az Ószövetségből indult ki, egész tanítása reá épül, amint ő maga mondta: Nem megszüntetni jött a Törvényt, hanem beteljesíteni (Mt 5, 17).

2. Lustiger bíboros könyve: „Az ígéret”

Isten Izraelnek tett ígérete beteljesítéséről Jézus Krisztusban és általa szól a párizsi bíboros írása. Az augsburgi napilap beszámolójában szereplő mondatok egyike-másikát magam is furcsának éreztem. Ezért beszereztem és végigolvastam a könyvet. Anélkül, hogy részletesen akarnám ismertetni - ez szűzfészené rovatunk kereteit - mégis kiemelnek néhány szempontot, amely megragadta a figyelmemet és amelyen érdemes elgondolkodni. Olvasónkat mindenesetre szeretném megnyugtatni, hogy a cikkben olvasható megállapítások, ebben a megfogalmazásban a kötetben nem szerepelnek, illetve összefüggésükből kiragadva félreérthetőek. Az újságíró menségére legyen mondvá: érthető, hogy beszámolójában azokat a szempontokat emeli ki, amelyek az olvasó közönség érdeklődésére tarthatnak számot. Ez nem eshetett különösen nehezebbre, mert Lustiger bíboros előszeretettel fogalmaz kisarkítottan. Azt is jó kiemelni, hogy a kötet nem teológiai traktátus, hanem előadások gyűjteménye, amelyek Isten Izrael népének tett ígérete, a választott néppel kötött szövetség és annak beteljesítése, illetve az „új” szövetség és a hozzá kapcsolódó ígéret témája körül forognak.

Műfaját és keletkezése idejét tekintve, két részből tevődik össze. Az első, amely a könyv több, mint háromnegyed részét teszi ki, egy kontemplatív női szerzet számára, 1979-ben tartott lelkigyakorlat előadásainak átirata; a második, négy jelentős zsidó fórum meghívására, 1995-ben, illetve 2002-ben elhangzott előadások szövege. Ezeket a szerző már mint Párizs bíboros-érseke tartotta. Amíg az első

részben, természetesen, a lelkeségi, spirituális szempontok, a Biblia, különösen Máté evangéliuma értelmezése, magyarázata dominál, addig a 2. rész körülhatárolta, a zsidó-keresztény kapcsolatokat érintő, aktuális kérdésekkel foglalkozik. Azonban mindkét részt áthatja, inspirálja az a - természetesen nem új - felismerés, hogy az Ó- és Újszövetség összertartozik, ennél fogva a zsidóság és a kereszténység nemcsak egy tőről fakadt, hanem ugyanannak az isteni ígéretnek hordozója.

Ennek fel nem ismerése, illetve félreértése vezetett a történelem folyamán - mindkét részből - a szinte szakadatlan szembenálláshoz, sőt ellenséges magatartáshoz, aminek, mert kisebbségben volt és szétszórtságban élt, főleg a zsidóság volt a kárvallottja.

Lustiger bíboros a kereszténység felelőssége kérdésében nem részrehajló: világosan megkülönbözteti egymástól az Egyház és egyházakat tartózkodó, kevésbé határozott magatartású, a kereszténységre hivatkozó, de gyakorlatilag elpogányosodott „antisemiták”-étől. Ez utóbbiak, utalással a zsidóság által elkövetett állítólagos „istengyilkosságra”, feljogosítva érezték magukat, hogy kollektíva üldözék, kirekeszték őket. Ugyanakkor az ószövetségi szentírást, amely tartalmazza Isten Izraelnek tett ígéreteit, vele kötött szövetségét, részben érvényét vesztesnek nyilvánították, részben pedig a kereszténység számára kisajátították. Erre alapozták azt a meggyőződésüket, hogy a zsidóság kikapcsolásával egy „keresztény világrend”-et kell létrehozni, ami a valóságban egy pogány hatalmi, és igen gyakran diktatórikus - tömeggyilkosságtól sem visszariadó - rendszer létrejöttéhez vezetett (I. Holocaust). A szerző ennek kapcsán rámutat arra, hogy az efféle próbálkozás nemcsak arról feledkezik meg, hogy Jézus Krisztus és apostolai hithű zsidók voltak, akik Mesterüket, mint Messiást, mint Isten ígéreteinek beteljesítőjét követték, és az Egyház kezdetben, ószövetségi alapokon állva, teljesen beleépült a zsidóság vallási életébe, hanem arról is, hogy Jézus nem a zsidóság, mint nép, hanem annak néhány vezetője juttatta halálra, hóhérai pedig pogány római katonák voltak.

A fennálló nehézségek megoldására Lustiger bíboros egymás alaposabb megismerését, a vádaskodások helyett a fokozott párbeszédet javasolja, amint azt a II. Vatikáni Zsinat elvei értelmében II. János Pál pápa megindította. A keresztények feladata, hogy egyre jobban elmélyülve Krisztus szenvedésében, tudatosítsák magukban, hogy áldozata az egész emberiség megváltását eredményezte, tehát zsidókat és pogányokat egyaránt, és hogy hűségben éljenek Krisztus ígéreteihez, amelyek az idők végén teljesednek be.

Mint már a bevezetőben említettem, a kötetben nincs szó a kereszténység alárendeléséről a zsidó vallásnak, viszont a zsidó és keresztény felfogás közti különbségről annál gyakrabban, amelyet nem szabad és nem is lehet elkenni. Folyamatosan szó esik Krisztus megváltó szenvedésének értelméről, a keresztény vértanúkról és II. János Pál pápa történelmi jelentőségű kezdeményezéseiről a zsidó-keresztény kapcsolatok terén.

Külön is megemlíteném Lustiger bíboros személyes vallomását a szenvedés értelméről. Ő úgy értelmezi Krisztus szenvedését, hogy abban a Holocaust is benne foglaltatik.

Mindent összevéve, a párizsi főpásztor könyve nem könnyű, de elgondolkodtató olvasmány, amely elsősorban keresztény olvasóknak szól. Ma a kereszténység Európában újra, sőt fokozottan az elpogányosodás veszélyének van kitéve, amitől csak az egyre bensőségebb imádságos elmélyülés menthet meg, az eleven kapcsolat Krisztussal, aki a történelem középpontja, hiszen Isten ígéretei Benne teljesedtek be.

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Júliusra

1.

Imádkozzunk, hogy a nyári szabadság hozzájáruljon ahhoz, hogy a vakációzók megtalálják Istenben a belső békét, és szeretettel megnyíljanak mások felé.

Az ember ezer tervvel megvakációra. Kicsit pihenni, közbe-közbe sportolni, élvezni a Nap sugarait, amelyek felmelegítik az ember szívét... Meglátogatni néhány jó barátot, családot, elbeszélgetni velük, akár egy-egy pohár bor mellett - akár egy kiránduláson, vagy kiállításán, vagy... Nem feledve természetesen a családtagok kisebb-nagyobb igényeit, amiket - mondják - figyelembe venni nem is olyan egyszerű dolog, hát még betervezni és végrehajtani. A teendő a vakációban is összegyűlnek. Hogyan is találnák a tömeges lehetőségek között helyet Istenre? Az elcsendesésre, életünk, istengyermekségünk átgondolására, számadásra és számvetésre, sikereink helyes megítélésére, mulasztásaink, ballépéseink, bűneink számbavételére, a károk kijavítására, szeretetre Isten és az emberek iránt!...

Egy német mondas szerint (értelmezés szerint): „Arva van idő, amire időt veszel magadnak” Ebből következik a kérdés: mennyire fontos nekünk, hogy Istennel (ismét) bensőséges kapcsolatot teremtsünk? Ebből kifolyólag időt, lehetőséget kell hozzá biztosítani. Ajánlatos jóval előbb mélyeséges vágyat ébreszteni magunkban a nyári találkozássok szépségeire... A többi Isten és a Te dologod.

2.

A most szerveződő egyházak az eddigieknél jobban hallgassanak a világi hívőkre és vonják be őket az evangelizálásba.

Csoportok általános szervezésénél mindig akadnak emberek, akik kiütnönek értenek a szervezéshez. Nevezhetnénk őket karizmatikusoknak is, mert képességük felmúlja az általános adottságokat. A szervező-készséghez nem csak a cél elérhetősége, belátható helyessége, fontossága, aktualitása tartozik, hanem az összefüggések keresése, felfedezése, a hatások növekedése vagy veszélyei - s még sok minden. Személyes átlésből eredően a világi hívők gyakorlatiasan fogják fel az örömhír szükségét a közösségekben. A közös öröm megélését is jobban tudják közvetíteni. Imádkozzunk lelkes elkötelezettségükért.

II. JÁNOS PÁL PÁPA TALÁLKOZÓJA A SVÁJCI FIATALOKKAL BERNBEN

Több mint 14 ezer fiatal volt jelen június 5-én este a berni sportarénában, a svájci fiatalok találkozóján, amelyen a szentatyja is beszédet mondott. A pápa arra buzdította a fiatalokat: ne féljenek! Olvassák a Szentírást, keressék a személyes, és a közös ima alkalmait. Visszaemlékezett ifjúkorára, amikor a háború alatt, majd a kommunista diktatúra éveiben az élet értelmét Jézus Krisztus követésében találta meg. Arra buzdította a fiatalokat, hallgassanak, figyeljenek Jézusra, aki megvilágítja életük értelmét. Boldogságukat megtalálhatják a családalapításban, a papi vagy szerzetesi hivatásban. Ha meghallották a hívást, ne habozzanak, ne elégedjenek meg a szavakkal, hanem cselekedjenek - kérte a fiatalokat a szentatyja.

Június 6-án délelőtt volt a szentatyja svájci látogatásának központi eseménye, a pápai szentmise a berni Allmend-parkban, amelyen a koncelebráló svájci és a római svájci kúriális püspökök mellett részt vett a szentmisén Joseph Deiss, a Svájci Szövetségi Tanács elnöke.

A szentmise egy jelképes, az ország egységét kifejező mozzanattal kezdődött.

A pápa áldását küldte Csíksomlyóra

A búcsú történetében először levélben küldte áldását a pápa a csíksomlyói nyeregben a Szűzanyához fohászoló mintegy 300 ezer zarándokra. Szentbeszédében Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek az emberi élet tisztelőit és szeretetőit hangsúlyozta, majd a keresztény Európa értékeiről beszélt.

Jakubinyi György gyulafehérvári érsek üdvözölve a jelenlévőket, köszöntötte Erdő Péter magyarországi érseket, aki „haza érkezett, hiszen nagyszüleitől kezdve ősei mind székelyek, és a bíborosi címébe is betette a napot, illetve a holdat, a székelység jelképeit.”

Jakubinyi György bejelentette: a bíboros nagy meglepetéssel jött a székelyek szent földjére, közbenjárására II. János Pál pápa saját kezű aláírásával, levélben köszöntötte a zarándokokat. „A csíksomlyói Mária-kegyhely pünkösdi vigíliáján tartott hagyományos zarándoklata alkalmából tanúságot kívánok tenni az erdélyi nép százszázados hitességéről az evangéliumhoz. Ezt a népet az a számos hívő képviseli, akik Szűz Mária lábaihoz érkeztek, hogy újra megértsék odaadásukat Krisztus iránt” - üzeni a Szentatyja, aki lelehelte az ügymozgalmat: lelkiileg egyesülök a hitben való találkozásotokkal,

buzdírtalak benneteket, hogy örizzétek meg eleveken közösségeitekben a Boldogságos Szűz oadaod tisztelést, és gyakoroljátok ennek érdekében a rózsafüzér végzésének hagyományát. A csíksomlyói Mária-kegyhely azon a földön áll, amelyet úgy ismernek, mint a Szűzanya virágokertjét - áll az apostoli áldásban.

Erdő Péter szentbeszédében elmondta: „az emberi történelem útján kell végigjárjuk földi életünket, itt kell gondolkodnunk, tanulnunk, egymást szeretnünk, embertársunk javát szolgálunk, és Istent dicsőítenünk”. Gondolkodni pedig szavakban és fogalmakban lehet igazán, anyanyelvünk hosszú nemzedékek tapasztalatait, szépség iránti érzékét hordozza - mondta a bíboros, majd hozzátette: még a nyelveken és az egyes népek kultúráján belül is különös értéke van a nyelvjárásoknak, az egyes vidékek, tájegységek szokásainak és kultúrájának, ezek együtt teszik elevekné és erőssé a népek életét. Ha egy vidék sajátos kultúrájának fénye, nyelvjárásiának zamata elvész, az egész nemzet lesz szegényebb. Az államok feladata, hogy a területükön élő emberek alapvető jogait biztosítsák - jelentette ki az egyházi méltóság, majd folytatva a gondolatot, hozzá-

Négy fiatal az ország négy nemzetiségét jelképező négy folyóból vitt vizet az óltérben elhelyezett edénybe. A Rhone a francia, a Rajna a német, a Ticino az olasz, az Inn a rétoromán svájci polgárokat jelképezte. Az összeöntött folyóvizek megáldása után a svájci püspökök e szentelt-vízzel hintették meg a fiatalokat és így vette kezdetét a szentmise.

A pápa francia, német és olasz nyelven tartotta meg homíliáját. Ebben többek között a keresztények közötti, és a katolikusok közötti egység szükségességéről szökö: „Szentháromság vasárnapján az Egyház a három személy tökéletes egységét ünnepli. Ez felhívás mindannyiunk számára, hogy mozdítsuk elő az ökumené, a keresztények közötti egység ügyét. Itt és most újra kinyilvánítom azon szándékomat, hogy haladunk továbbra is előre a keresztények teljes egysége felé vezető nehéz, de örömteli úton.” A katolikusoknak saját közösségükön belül is meg kell élniük az egységet, hogy az egyház a közösség iskolájává váljék. Egy olyan helyi egyház, amelyben virágzik a közösségnek és a lelkiisége, folyton megtisztul az önzés mérgetől. Cs. F.

tette: mivel a mai államok jelentős részében nemzeti kisebbségek is élnek, az emberséges életfeltételek megteremtése a kisebbségek számára a felelős vezetők fontos erkölcsi kötelessége, de akár a többséghez, akár a kisebbséghez tartozunk, az összes emberekre jellemző közös értékeket mindig nagyra kell becsülnünk.

„Nagy a reményességünk a nemzetek közötti megbékélésre az egységesülő Európában, mert az Unióban mind a türelem, mind az azonoság tisztelhető otthonos. A személyi, vallási, nemzeti azonoság értékeit egymásban, és önmagunkban fel kell ismernünk és tisztelnünk kell. Őszintén reméljük, hogy hamarosan Románia is az Unió tagjává válik, de persze mindnyájan tudjuk, az Európai Unió távolról sem a mennyország - mondta Erdő Péter, majd szólt a család összetartásáról, a gyermekvállalás fontosságáról, a szenvedés és beteg emberek megsegítéséről. A bíboros egy közel félmillióval kezdett megjelenni amerikai magyar újságjából idézte a székely rózsafüzért, ezt az imát a világhosszú rózsafüzér néven II. János Pál pápa apostoli leveleiben az egész világegyház számára bevezette.

Nagy Zsuzsanna,
www.erdelyi.ma

ISMERJÜK MEG PAPPAINKAT

Ismerjük meg pappainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelkipásztori szolgálatban működő pappainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelkipásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

Teres Ágoston SJ

A norvégiai magyar katolikusok lelkipásztora. Kinevezését Oslo főpásztorától kapta. Megbízata kiterjed egész Norvégiára. A magyar SJ provincia tagja.

Teres Ágoston 1931. január 25-én született Kecskeméten. Teljes családi nevén Terescsényi. Középiskolai tanulmányait a kecskeméti piaristáknál és a pápai bencéseknel végezte.

1949 őszén felvételt nyert a jezsuita rendbe Budapestben, majd a Hittudományi Akadémián filozófiát és teológiát tanult. 1957-től 1960-ig a burgosi és a frankfurti St. Georgen Filozófiai és Teológiai Főiskolán licenciatust szerzett teológiából és bibliikumból. 1959. július 31-én szentelte pappá Joseph Reuss mainzi segédpüspök a Frankfurt am Main-i Szent Bertalan székesegyházban. Pappá szentelése után 1960. októberig a frankfurti magyar lelkeségben volt kisegítő káplán, aztán 1961. októberig Münsterben (Vesztfália), ahonnan rendszeresen látogatta a Hollandiában élő magyar híveket és tevékenyen részt vett lelkesi szolgálatukban.

1961-ben előjáró Oslóba küldték a Norvégiában, Svédországban és Dániában élő szárvány magyarok szociális és lelki gondozására. 1961. októbertől 1971. októberig évente többször is meglátogatta őket: 24 skandináviai városban misézett, gyóntatott, lelkipályorlatokat vezetett, temetett és keresztelt. 1967-ben norvég állampolgárságot kapott és a római S. Congregatio Consistorialis kinevezte skandináviai missziós lelkesnek (missionarius immigrantium in Scandinavia). E munka mellett 1971-től 1981-ig az Oslói Egyetem Természettudományi Karán tanult és 1981-ben tanári oklevelet szerzett matematikából és fizikából. Fő kutatási területe a napfizika, kozmikus geofizika és kozmológia.

1984-ben, oslói szolgálata megtartása mellett, megbízatást kapott a Vatikáni Csillagvizsgálóban, ahol 1995-ig minden

évben 8-9 hónapot dolgozott asztronómusként. 1995-ben a skandináv püspökök kérésére és a paphiány miatt rendi előjáró Norvégiába rendelték, az oslói R. K. Plébánián lett „püspöki káplán”. Az országban ő volt az egyetlen r. k. pap, aki norvég tanári oklevéllel rendelkezett. Közben három városban is szentmiséket tarthatott a magyar híveknek. Emellett továbbra is a Vatikáni Obszervatórium társasztronómus: írásai, cikkeivel, előadásaival részt vesz a vatikáni asztronómusok munkájában. 1998. január 1-től Gerhard Schwenzer oslói püspök, a többi 12 más nemzetiségi csoport lelkeséhez hasonlóan, hivatalosan kinevezte az oslói, illetve norvégiai magyarok lelkesévé, mivel a magyar katolikusok száma az elmúlt két évtizedben, főleg az Erdélyből érkező vendégmunkásokkal jelentősen emelkedett, és kinevezését a hívek is kérték. Jelenleg 560 r. k. magyart tartanak számon az oslói és környéki plébániákon. „Norvégiai melléklet” körlevelével, az Életünkhöz csatoltan, havonta értesíti a lap 75 előfizetőjét a magyar egyházi élet eseményeiről.

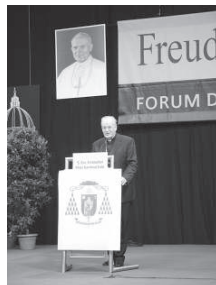
A kelet-európai rendszerváltozás után több előadást tartott Magyarországon. Fő műve: The Bible and Astronomy, magyarul: Biblia és asztronómia, 3. kiadás, Springer kiadó, Budapest, 1999. Tanulmányait német, angol és norvég szaklapok közölték: Stimmen der Zeit, Journal for the History of Astronomy, Astronomisk Tidsskrift és Matematisk Tidsskrift.

Magyar szentmisét tart Oslóban minden hónap első vasárnapján 14.00 órakor a Szent József kápolnában, Akersveien 4., és megbeszélés szerint Drammenben és Nordstrandon.

Érdeklődni: P. Teres Ágoston SJ, Munkerudveien 52, N-1165 Oslo, Tel./Fax.: 0047/22 744 124.

Cserháti Ferenc

Örvendezés a hitben

Az ezredfordulón alapított Német Katolikusok Fóruma egyesület idén, május közepén, a regensburgi „Donau-Arena”-ban tartotta háromnapos „Örvendezés a hitben” című kongresszusát, mintegy másfél ezer résztvevővel. Az egyesület célja: a szentatyja és a német katolikus egyház iránti hűség és felelősség az 1992-ben megjelent „A Katolikus Egyház Katekizmus” tanításának alapján. A sok jeles előadó között közreműködött Habsburg Ottó, Rocco Buttiglione, olaszországi Európa-miniszter, Jörg Splett és Karl Wallner professzor, aztán

olyan kiváló egyházi személyiségek, mint Scheffczyk Leo, Joachim Meisner és Erdő Péter bíboros (képinkönn), aki az esti főpapi szentmisét is celebrálta a zsűfőliség megtelt regensburgi dómában, s ezután még a helyi magyarság néhány képviselőjével is találkozott.

Új instrukció a külföldi lelkesi szolgálat biztosítására

Május 14-én a Szentész sajtótermében Stephen Fumio Hamao bíboros, a Vándorlók és Úton Lévők Pápai Tanácsának elnöke, valamint Agostino Marchetto érsek, a tanács titkára bemutatják az „Erga Migrantes Caritas Christi” című új instrukciót, amelyben a katolikus egyház arra buzdít mindenkit, hogy a bevándorlókat kedvező fogadtatásban részesítse, biztosítsa számukra az alapvető jogokat: ilyenek a családjegyesítéshez, a gyermekek neveléséhez való jog, a lakáshoz, munkához és a társadalmi életben való részvételhez való jog.

A dokumentum elsősorban az idegen nyelvű lelkipásztori szolgálat irányelveit rögzíti, kiemeli a főpásztorok kötelezettségét és szolgálat-

ban, eltéli a faj- és idegengyűlöletet, a félelmet és a kétkedést leküzdésére buzdít. A párbeszédre való felhívásban szem előtt kell tartani bizonyos szempontokat; például az instrukció nem tanácsolja a katolikusok és a nem keresztény bevándorlók közötti házasságot, különösen kényes kérdésnek tartja azt a katolikus nők és muzulmán férfiak esetében, tekintettel az e téren szerzett keserű tapasztalatra. A vatikáni dokumentum kiemeli az iszlámmal közös értékeket, aláhúzza azonban a különbözőségeket is: az emberi jogok kérdésében reményét fejezi ki, hogy a muzulmánok egyre inkább elidegeníthetetlen jövevényként ismerik el a férfi és nő egyenlőségét, a demokratikus alapokon működő kormányt és az állam egészséges laicitását.

A keresztény-muzulmán kapcsolatokat a kölcsönösség elve kell, hogy vezérelje. A zavart elkerülése és a szent helyek iránti tisztelet végett az instrukció nem tartja helyesnek, hogy a katolikus templomokat, kápolnákat, illetve az evangelizációkat és a lelkipásztori szolgálatnak fenntartott helyeket a nem keresztény vallásúak rendelkezésére bocsássák. VR/MK - Cs. F.

Gyermekeknek

AZ ÉV LEGHOSSZABB NAPJA

Szent Iván havának búcsút intve emlékezünk meg június 24-ről, Keresztelő Szent János ünnepéről. János Jézussal egy időben élt, bűnbánatot hirdetett a pusztában és a bűnök bocsánatára keresztelt a Jordán vizével. De ezen a napon nemcsak a szentre emlékezünk, hanem e naphoz számos érdekes népszokás is fűződik. Ezek a nyári napfordulóval kapcsolatosak. Ilyenkor megye legekésőbb a nap, és életet adó sugaray már kora hajnalban újra elárasztják a földet. Ez a leg-hosszabb nap az évben. A falusi ember szoros kapcsolatban áll a természettel, ezért áldozatot mutat be a jó termést biztosító esőért, családjá, állatai egészségéért. Szent Iván éjjelén a falu határában megrakják a tüzet, amelyet illatos füvekkel szórnak meg. Ezen az éjszakán még a gyerekeknek sem kell korán ágyba búj-

niuk, együtt ünnepel a falu apraja nagya. Aki a tűzbe dobott varázsfüvek lángját perzselődés nélkül átugorja, a néphit szerint még abban az évben megleli párját. Vidám énekszó, kacagás, jókedv jellemzi a mulatságot. Közben szalmába csavart tűzes kerekét gurítják le a dombról, amely a nap letűnő pályájának jelképe.

Bízunk benne, hogy ezek a kedves hagyományok továbbra is megmaradnak, illetve megújulnak. A múlt hagyományai teszik gazdagabbá jelenünket.

Kívánom, hogy a nyári szünetben sok-sok (tábor) tűz lobogjon, amely összeköti szívüket társaitokkal; az talán még a hála lángja is lesz az év végi bizonyítványért.

Kellemes vakációt kívánok Mindnyájatoknak.

Judit néni

Fiataloknak

GYÚJTSÜNK ÉRTÉKES KINCSEKET!

„Azonnal rendelje meg! Testre szabott ajánlat, csak magának!” „Ezt a filmet nem hagyhatja ki!” ... Reklám, a nap minden órájában. A napi újság, a televízió, az üzletek kirakatai mind arról próbálnak meggyőzni: e nélkül az áru nélkül, egy lényeges, pótolhatatlan, nélkülözhetetlen értékkel leszünk szegényebbek, maradiak, azaz nem haladunk a korrallal, a divattal, az elvárásokkal... Egy „márkás” cipő, farmer, egy új, mindent tudó telefon, a legújabb CD lemez vagy videokazetta nélkül, társaságban megjeleni? Ugyan... Ezekre feltétlenül szükségem van! Ezt muszáj megvennem! Muszáj? Lehet választani: hagyom magam befolyásolni a mindennapi reklámtól, hirdetésektől, és hagyom magam behálózni egy végtelennek tűnő, mindig a legújabbat akaró és ajánló, „kerül amibe kerül”, nem igazán sportszerű játékba, vagy: őszintén és szabadon mérlegetem azt, hogy valójában mire van szükségem.

„Készítetek magatoknak el nem avuló erszényeket, kifogyhatatlan kincset a mennyben...” - mondja Jézus tanítványainak. Vajon Ő mire gondol? Egész biztos nem arra, hogy mondjunk le a kiegyensúlyozott élethez szükséges anyagi biztonságról, vagy a hétköznapi életünket, munkánkat, pihenésünket szolgáló és megkönnyítő dolgokról. Éppen ellenkezőleg: felhívja barátai figyelmét a földi lét, az élet egy másik, tőkéletesebb minőségére, amely mentes minden kényszerből, szabad, amelyben a földi dolgaink megszerzése és birtoklása nem testet és lelket gyötörő hajsza, valami után, ami ma jó, de holnap már talán értéktelen... Valami, ami örök értékű..., „amit a moly meg nem rág”... Kincs, amit tudásunk, jószágunk, másokra figyelő tevékeny szeretetünk, tanúságtévként keresztény életünk aprópénzéből gyűjtögetünk.

Pál atya

A „Kék lovas” nyomdokán

Röviddel Anyák Napja előtt, a rendkívüli tehetségével már jó ideje feltűnt, alig 13 éves Andreas Sindelgruber festményeiből rendeztek jótékony célú

árverést a müncheni Régi-ség Központban. Az így befolyt több ezer Eurót a hátrányos-helyeztetett gyerekek támogatására fordítják. Az akcióban részt vett a Málta Szeretetszolgálat is, és az árverést a Bajor-Magyar Fórum elnöke, Elisabeth Schosser vezette. Az anyai ágon magyar származású Andreas Sindelgruber derűt sugárzó, szín pompás, figuratív alkotásait nemrég a schwa-bingi Arka Galéria állította ki, és a megjelent kritikuskok egyike „ifjú Kandinskynek” nevezte a kicsi kora óta festő művészt, aki - mint egy interjúban elmondta - még nem döntötte el, hogy végérvényesen

a festészetet választja-e élethivatásának. Tény, hogy a média hangosan ünnepli és fiatal kora ellenére már-már olyan elismerésben részesíti, amely inkább az érett művészeknek jut osztályrészül. Ennek ellenére Andreas Sindelgruber megmaradt a világra nyílt kisfiúnak, aki szívesen olvas, érdeklődik a történelem iránt és lelkesedik az állatokért, ezért is lett vegetáriánus. Édesanyja és nagymamája korán felismerte tehetségét és áldozatot nem kímélve munkálkodik a háttérben a magyarok nemzetközi tekintélyét is öregbítő, fiatal művész pályafutásának sikerén.

Vincze András

még beszédében Francis Arinze bíboros.

Ezt követően Domenico Sorrentino érsek, a dikasztérium titkára szólt fel, aki többek között emlékeztetett Pál apostol Korintusiakhoz írt levelének soraira, amelyekkel szemrehányást tesz a híveknek az Utolsó vacsora helytelen ünneplésével kapcsolatban. Ez volt az első dokumentum a visszaélések ellen. A mostani instrukció tehát egyáltalán nem jelent újdonságot. A visszaélések ellenszere mindenképpen az a liturgikus lelkeség és pasztoráció, amely a dokumentum egyik vezérfonalát jelenti. VR/MK

A FIATALOK KÖZÉP-EURÓPAI KATOLIKUS TALÁLKOZÓJA MÁRIACELLBEN

A máriacelli kegyesbör a Közép-európai Katolikus Találkozó alkalmából készült palástjában, rajta a közép-európai országok címereivel

A hideg, télies, zuhogó eső sem tudta eltántorítani a mintegy 80.000 hívőt, köztük a sok püspököt és több száz papot attól, hogy május 22-én részt vegyen a Közép-európai Katolikus Találkozó záró ünnepségén, a Népek Zarándoklatán Máriacellben. A résztvevő nyolc ország - Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia és Magyarország - katolikusainak közös hittvallása volt ez a zarándoklat, miután az Európát foglalkoztató politikai és erkölcsi kérdéseket a Közép-európai Katolikus Találkozó egy éven át tartó rendezvényein - konferenciákon, nemzeti zarándoklatokon, imapanapokon dolgozták fel a résztvevő országok. Az időjárás nagyon

záró szentmisén.

II. János Pál pápa, mivel személyesen nem tudott jelen lenni Máriacellben a záró eseményen, a résztvevőkhez TV-üzenetet intézett és a Népek zarándoklatára különleges követévé Angelo Sodano bíboros, vatikáni államtitkár nevezte ki (képpünkön a szentmise végén, kivonuláskor).

A Közép-európai Katolikus Találkozó egy éven át tartó programsorozata, másnap, május 23-án ifjúsági szentmisével ért véget Máriacellben. A szentmise főcelebránsa Miloslav Vlk prágai bíboros érsek volt, a homíliát Erdő Péter bíboros, Magyarország prímása mondta. A nyolc országból összesen mintegy 6500, Magyarországról, a Katolikus Ifjúsági Mozgalom szervezésében több mint

600 fiatal vett részt az Ifjúsági Zarándoklaton. A fiatalok vidámságából, elkölözöttségéből sokat tanulhatunk - mondta a grazi segédpüspök. Különösen mély benyomást tett rá a péntek esti nyitóünnepség, és az azt követő imavirrasztás a bazilikában, ahol sok fiatal az egész éjszakát imával, virrasztással töltötte. A fiatalok a rendkívül mostoha időjárás ellenére is kitartóak és fegyelmekkel voltak, pedig a társakban jéghideg volt, a talaj, ahol a sátrak és a zuha-

nyozók álltak, teljesen felázott a sok esőtől, ami helyenként még havazásba is átcsapott. Az ottlét tehát az öröm mellett valódi áldozat is volt, és egyszerű, hogy a fiatalok meghozták ezt az áldozatot. Ezt a lendületet és szívbéli örömet kell most elvinni Máriacellből a közép-európai térség országaiba és a 2005-ben Kölnben rendezendő Ifjúsági Világtalálkozóra.

Cserháti Ferenc

A Máriapócsi Szűzanyánál Svájcban

Egyszer ötven éve, minden Pünködhétfőn az Istenanyát köszöntött, magyar énekekkel telik meg Luzern mellett, a siebeneichi erdő és kápolna, ahol a máriapócsi kegykép másolatát őrzik. Az idén is Basel, Bern, Lausanne, Luzern és Zürich kantonokból érkeztek a magyar zarándokok, hogy Nagyszonyunk pártfogó közbenjárását kérjék nemzetünkért, közösségeinkért és családjaikért.

Vizauer Ferenc zürichi magyar plébános és Barna Ákos pálos rendi szerzetes vezetésével, a zord és esős idő ellenére, a svájci magyarok közül többen vállalták, hogy erdőn-mezőn keresztül, ima és énekszó mellett elzarándokoljanak a Szűzanya lábaihoz. Nem véletlen a svájci magyarok odaadó hűsége e kis kegyhelyhez, hiszen a siebeneichi „Pócsi Mária” az oda betérteknek, a haza s az otthon melegét sugározza, és erre mindegyikünk rászorul. Az ország különböző részeiből érkezett svájci honfitársaink, az ünnepi szentmisét követően, terített asztalok mellett, a késő délutáni órákig élvezték az együttléti örömet.

Barna Ákos

Rádiózzunk

A nyár elején Seregély István, a Püspöki Kar elnöke, egri érsek felavatta a Magyar Katolikus Rádiót. A naponta 20 órán át sugárzó, új, országos közszolgálati rádió a szolnoki adó 1341 kHz középhullám-sávján fogható. A műsor elkészítésébe nem szől közvetlenül bele a Magyar Katolikus Püspöki Kar, de örökdi a felett, hogy az általa lefektetett erkölcsi, szellemi alapelvek szerint működjön az új rádió. A Katolikus Rádió vezérigazgatója, Spányi Antal székesfehérvári püspök hangsúlyozta: a Közép-Európában egyedül álló kezdeményezéssel hatalmas lehetőség nyílik a pasztorációra és arra, hogy a „lelkekben és szívekben hordott sebek begógyulhassanak a szeretet hangja által.” A szakmai kérdésekben illetékes vezérigazgató-helyettes, Juhasz Judit abban reménykedik, hogy az első év során az ország felöltött lakosságának 3-4 százalékát sikerül állandó hallgatóvá tenni. A programkészítésben hangsúlyos szerepet szánunk a hit- és közéleti, valamint irodalmi és zenei műsoroknak, amelyek kivétel nélkül korszerű, digitális technikával készülnek.

Vincze András

Németországi Magyar Papi Konferencia Münchenben, 2004. szeptember 27-30.

Kéziratokat, fényképeket nem örzünk meg, nem küldünk vissza.

A szerkesztőség

A MEGVÁLTÁS....

II. János Pál pápa 14. enciklikája Folytatás az 1. oldalról

zat szentségi újra megjelenítése, és az euchariszta legméltóságosabb szentségében igazán, valószínűleg és lényegileg jelen van a mi Urunk, Jézus Krisztus lelkével és istenségével együtt az ő teste és vére, s következtében az egész Krisztus, természetes, hogy az Öltárszentségre vonatkozó liturgikus normák megérdemlik figyelmünket” - mondta

Madridi levél

ECSETTEL
A KLAUZÚRÁBAN

„Ora et labora” - adta ki a jelszót Szent Benedek, a nyugati szerzetesség alapítója. Ez pedig ma is, és a szemlélődő életmódot folytatókra is érvényes. De nem csak az otthoni, házimunkák elvégzéséről és hasonlókra van szó: pénzt is kell keresni a közösség költségeinek a fedezésére. Az apácák például hímeznek, varrnak, édességeket készítenek, sőt számítógépes munkákat is végeznek nagyváruházak megbízásából. A ciszterci Isabel Guerra, - ejtsd „gerra”; a vezetéknev. „háború” jelent - viszont - fest! Serdülőkorában kezdte, és rendbelépésekor kész volt nyugalmazni az ecsetet. Apátnöje azonban kijelentette, hogy szó sem lehet róla. Ritkán szokott kiállítani; most öt év után jelentkezett. Húszévesnégy kép lóg a falon, s mindegyik mellett ott a kis tábla: „Elkelt”. Így volt már a megnyitáskor is. Néhány csendélet, - öreg könyvek, lekváros üvegek, - a többi kép mind egy-egy fiatal lányt ábrázol, komoly, elgondolkodó arccal, forrás, fésző bokor vagy virágserép mellett. Vallásos téma, „szentkép” egy sincsen, a címek azonban ilyenek: „Oltani fogja szomjaidat”, „Örvendj! Ő veled van!”, „Belső világlósság”, „A csend ereje”, „Csak az a fény, amely a szívben ég”, csendéletnél „Az egyszerűség ragyogása”. A most 57 éves apaca maga írta a szép katalógus bevezetőjét: ott is fényről, szeretetről, szépségről és jószágáról, reménységéről van szó, meg „irányítói Létről és belső Hangról”. Akad olyan, aki mer nem hinni benne - teszi fel büszkűl a kérdést. Mint hallottam, mindenki eldől a kiállításon szokott tölteni egy órácskát. Bizonyára kiváltság ez, amelyet kétségtelenül megérdemel. Kolostora Zaragózában van; hogy madridi nővéreknél szállt-e meg, vagy itt élő rokonainál, azt nem tudom. Meg azt sem, mibe kerülhet tőle egy kép. Kérdeztem a kiállító galériában, de nem akarták megmondani. Talán azért, mert nem néztem ki vevőnek. Minden esetre nem olcsók. Isabel Guerra kétségtelenül népszerű, tetszik.

Elmondhatjuk ugyanezt a madridi székesegyház új falfestményeiről is? Nem vagyok benne biztos. Kivitelezésükre a trónörökös esküvője adott alkalmat, - a fővárosban nem volt hasonló 98 éve, XIII. Alfonz király házasságkötése óta. Gyors elkészültek nem volt az egyetlen meglepetés: Kiko Argüello-ról tudtuk, hogy festő, de mindenki csak mint a neokatekumenális mozgalom kezdeményezőjét ismerte. Bel- és külföldi templomokban látható műveiről csak most hallottunk először. Jómaga a madridiakat még nem láttam; amikor ezeket a sorokat papírra vetem, a székesegyház zárva a királyi esküvő miatt. Akik már ismerik, a bizánci festészet távoli befolyásáról beszélnek, - nem nagy lelkesedéssel.

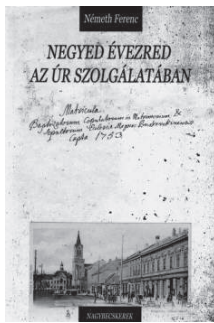
Pár nappal az esküvő előtt került a székesegyház főhajójába a tíz éve elhunyt Domingo Viladomat nagyméretű vászna: a „Bogáncsos Krisztus”. A festő lánya adományozta az érsekségnek a művész kívánságára. A keresztfát bogáncskövek helyettesítik, azokon lebeg ég és föld között Jézus. Karja kiárva, de szőke és minden seb nélkül. Arcát teljesen eltakarja előrehulló haja. Különös, eredeti ábrázolás; van valami megkapó benne. Kétségtelenül sok kommentár, értelmezésre ad majd alkalmat. Talán idővel a csak tíz éve felszentelt székesegyház fontos műalkotásának fogják tekinteni egy máshonnan hozott, gótikus oltár és egy barokk feszület mellett.

A levélírónak pedig az jutott az eszébe, hogy évek, talán évtizedek óta nem látott vallásos festészetnek szentelt kiállítást. (Egyetemi hallgató korában volt „missziós művészetből”. Írt is róla egy kis diáklapban.) Nem érdekel? Nincs kereslet? Vagy ami van, nem üti meg a kiállítási színvonalat? Az új templomokban, a mellékoltárok eltűnével és a „lényegre” való összpontosítással kevesebb szentkép kell. Az otthonokban pedig egy-egy olajnyomat is jó, - ha egyáltalán van. Kár!

Rónai Zoltán

LEGYETEK BÁTRAK
ÉS VELETEK MARAD AZ ISTEN

Az a bizonyos János pap, aki 1333-ban 25 garast fizetett a pápai tizedszedőknél, s akinek nevét Joannes de Bechkereki változatban őrizte meg az akkor adózók lajstroma, ámulva venné kezébe Németh Ferenc könyvét. Megcsodálná címét: Negyed évezred az Úr szolgálatában - és hitetlenkedve böngészne az alcímet: A nagybecskerei római katolikus egyházközség története (1753-2003). Vele együtt csodálkozhat mindenki e kettőszázötven év történetén. „Ni csak, ni!” - volt a szavajárása tanítómának, aki egykor betűvetésre oktatott és girbegörbe betűimmel teleírt füzetlapomat a kezébe vette. Mosolyából mintha üzenet sugárzott volna felém: Légy bátor, és veled lesz az Isten! Hozzá hasonlóan, most Nagybecskerek első papja hajol le hozzánk, és ezt szottogja: Legyetek bátrak, ha kettőszázötven év vizsontagságait túlélte hívő közönségetek, és elmúlt fölöttek a törökveszedelem, én hét évszázad távlatából tovább eszedezem értetek az Úr előtt megmaradástokért - írja a könyv előszavában Huzsvár László nagybecskerei székespüspök. Ismét gazdagod-

tunk egy könyvvel! Az Adalékok a Zrenjanini-Nagybecskerei Egyházmegye történetéhez Erős Lajos összeállításában és szerkesztésében, 1993-ban jelent meg. 2000-ben látott napvilágot A Nagybecskerei Püspökség Évkönyve Huzsvár László püspök összeállításában. Németh Ferenc helytörténész Boka szülötte és Nagybecskerek neveltje. Most legújabb könyvében a nagybecskerei római katolikus egyházközség történetét dolgozza fel az 1753 és 2003 közötti időszakban.

A jó János papnak 1333-ban 26 híve volt, s az öt követő lelképástorok mélyen hívő közösséget vezethettek 1551-ig. Ekkor megemmisítette azt a törökvilág. Az új telepesek az 1710-es években spanyolok vol-

tak, őket követték a Belgrádból betelepülő magyarok, a franciák és németek.

A nagybecskerei anyakönyveket 1753 januárjától kezdték rendszeresen vezetni, Sándor Pál plébános működése idején. A könyv bemutatja az egyházközségi életet, a plébánia-templomot, statisztikai adatokat közül az 1753 és 2002 közötti időszakból.

Az eltelt 250 évben e város 40 lelképástorát adott a Csanádi egyházmegye-nek, nagy tudású, kiváló teológusokat, akiknek külön fejezetet szentel a szerző.

A mintegy 200 képpel illusztrált könyv nagy pozitívuma az áttekinthetőség, a jó szerkesztés. A németnyelvű - szerb, angol, német és magyar - összefoglaló, és a sok kép, áthidalva a nyelvi nehézséget, sok érdekességgel szolgálhat minden nagybecskerei hívőnek, és azoknak, akik köztödnék, talán még a messiás idegenben is, a városhoz és lelki életéhez. A könyv bemutatja május végén volt a nagybecskerei székesegyházban és az megvásárolható a helyi plébániahivatalban 300 dináros áron.

Kovács Szószill,
Nagybecskerek

Londoni levél

KIHALNAK
AZ ANGOL UNITÁRIUSOK

Lakóhelyemhez közel, itt a festői Hampstead városnegyedben, van egy kis átré, hangulatos unitárius templom. A minap plakát jelent meg az utca felőli, üvegezett hirdetőablakján. A szöveg ecseteli az unitárius vallás szépségeit, és néhány nagyméretű portrét is reprodukáltak a plakáton, büszkén hirdetve, hogy a tudományos és művészi élet számos kiválósága volt unitárius. Azért esett oda a pilantásom, mert az amerikai klasszikus költő Emerson, és az ismert angol kar-mester, Sir Adrian Boult arcképe mellett feltűnt Bartók Béla finomvonaltú profilja. Az ő zenéjét persze jól ismeri minden művelt angol.

Az angol unitárius egyház, a szigetország egyik legrégebbi felekezete, bajban van. Napjainkban már igen megfogynak, nem egészen hater ezer lelket számlál a közösség, és ezeknek a fele is hatvanöt év felüli. A 180 brit unitárius templom fenntartása egyre nehezebb. Hirdetik is itt a hampteszt istenházában, hogy zenekari próbákra az épület igen alkalmas és céla hétköznapiakon kibérelhető. Szakértők szerint egy emberöltőnyi időn belül angol földön eltűnhetnek az unitárius vallás követői.

A XVIII. században sok angol presbiterianus tért át az Erdélyből és Lengyelországból származó unitárius vallásra, mert vita folyt közöttük a szentháromságról, pontosabban arról, hogy Krisztus istenségnek számítható-e. A kétszáz évvel korábban alapított unitárius vallás pedig éppen ezt, Krisztus isten voltát vonja kétségbe. Az unitáriusokhoz átlépő presbiterianusokat, többek közt, dr. Joseph Priestley tiszteletes vezette, aki nem csak viázókedvű teológus volt, de nevezetes tudós is, ő határozta meg 1774-ben, hogy mi az oxigén. Bátor dolog volt az átérés, mert az unitáriusokat akkoriban börtönnel büntették vagy megvonták tőlük az állampolgárságot. Ezt megkerülendő, az átérők nem unitáriusnak, hanem „radikális másféntgondolkodóknak” nevezték magukat. 1844-ben aztán legalizálta a szentháromság-tagadókat a brit parlament. Az angol unitáriusok általában baloldaliak voltak, bár hittek Istenben, de hirdették a francia forradalom tanait, és a munkásosztály felemelésén ügyködtek.

Az angliai unitáriuság alapproblémája jelenleg az, hogy immár más protestáns felekezeteken belül is szabad vita folyhat Krisztus istenségéről, bár a református és az evangélikus egyház általában nem lát szívesen ilyen szabados gondolatokat. De az unitárius különállás kezd okafogyottá válni. A vallás Angliában halódik. Legrégibb temploma Liverpoolban áll, és 1976 óta nem találnak hozzá papot.

A brit unitárius közösség vezetője, Down Buckle lelkész-asszony hiszi, hogy egyháza nem fog megszűnni. Próbál lelket önteni a maradék kongregáció fiatalabb nemzedékébe. Tény, hogy e vallás puritán sallangmentessége, imádkozáson és zsolotáréklésen alapuló istentiszteleti rendje tetszhet például olyan anglikánoknak, akik nem lelkesednek azért, hogy egyházuk Angliában mindenbe beavatkozó politikai tényező. Egelőre azonban nem látszik rózsásnak a brit unitárius felekezet jövője.

Sárközi Máttyás

Mindszenty emlékmise Esztergomban

Az immár hagyományos, Mindszenty József bíborosra emlékező, esztergomi országos zárándoklat alkalmából idén Erdő Péter bíboros-prímás, esztergom-budapesti érsek Paskai László bíborossal, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspökeivel és a Magyar Püspöki Kar jelenlévő tagjaival együtt mutatta be a

szentmisét, amelyen zárándokok és hívők ezrei vettek részt. A szentbeszédet Péntes János szabadkai megyéspüspök mondta.

A szentmise után a bazilika kriptájában Erdő Péter bíboros Mindszenty József hercegprímás sírjánál imádkozott. Ezután emléktáblát avatott az 1892 és 1953 között élt Meszlényi Zoltán segéd-

püspök, Mindszenty József volt munkatársa tiszteletére. Meszlényi Zoltán azért vitték el, mert vállalta azt, hogy az egyházmegyéet káptalani helynökként vezeti azokban az években, amikor a bíboros fogságban volt. Meszlényi Zoltán a börtönben vesztette életét tanbíbizonyosságul hitéről, hűségéről egyháza iránt.

Az esztergomi Mindszenty Országos Zárándoklatot megelőzően, a Vaduzban bejegyzett Mindszenty Biboros Alapítvány (Kardinal Mindszenty Stiftung) kuratóriuma Budapestten rends gyűlést tartott Habsburg-Lotharingiai Mihály elnök vezetésével és sürgette a Hercegprímásra vonatkozó boldogító avatási dokumentációk hiteles vizsgálatának mielőbbi befejezését. Az Alapítványt Mindszenty József hercegprímás 1972-ban hozta létre. A budapesti közgyűlésen készült képen az Alapítvány tagjai, balról jobbra: Cserháti Ferenc, Ugron Imre, Veres András, Szőke János, Habsburg-Lotharingiai Mihály, Semjén Zsolt. Az Alapítvány tagja még: Michael von Lichtenstein herceg. Cs. F.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

A POKOL KAPUI SEM VESZNEK ERŐT RAJTA

Szép nyomdai kivitelezésű háromnyelvű - ukrán, magyar, német - kötet került magyarországi forgalomba 2003-ban: „Kárpátalja - Római katolikus templomok” címmel. A térség iránt érdeklődő olvasók bizonyára tudják, hogy ennek előzményeként már 1997-ben „Kárpátalja templomai - Római katolikus templomok” címmel megjelent könyv ráirányította a figyelmet a később, 2002. március 27-én egyházmegyévé szerveződött országésznek a templomok sorsában is megtestesült hányatt történelmére.

I.

A Trianon által elszakított magyar nemzeti és vallási közösségek közül a kárpátaljaiak osztrályrésze volt a legzordabb. Az elmúlt évszázad alatt öt ország - az Osztrák-Magyar Monarchia, Csehszlovákia, Magyarország, Szovjetunió, Ukrajna - állampolgárai voltak; a római katolikus egyházmegyei kötődése, hovatartozása ugyancsak ki volt téve a nagyhatalmi széljárás viszontagságainak.

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyházmegye a ma Ukrajnához tartozó Kárpátalja tartomány területén élő magyar, szlovák, német és ukrán római katolikus hívek közösségeit öleli fel, a hívek száma 60 ezerre tehető. A püspökség székhelye: Munkács.

A ma három főesperes-ségre és hét esperesi kerületre tagozódó egyházmegye 1804 előtt az erdélyi, majd az egri, azt követően pedig az akkor megalakított Szatmári Római Katolikus Egyházmegyéhez tartozott. 1920-at követően dr. Boromissza Tibor szatmári püspök, az egyházi élet zavartalan működése biztosítása érdekében, az egyházmegyének a Csehszlovákiához csatolt részén 1930-ban, Szvoboda Ferenc vezetésével, létrehozta az Ungvári Apostoli Kormányzó-ságot. A Felvidék visszacsatlolása után az Apostoli Szentszék egyesítette a Mérki Apostoli Kormányzó-sággal. 1939. július 19-én pedig a kassai püspök, Madarász István joghatósága alá rendelte. 1942-ben a terület római katolikus közösségei ismét betagozódtak a dr. Scheffler János által vezetett szatmári egyházmegyébe. A második világháborút követően az egyházmegye négy részre tagolódott: Romániában maradt 55, a szovjetek megszállta Kárpátaljabá 40, Magyarországra 27, Csehszlovákiába pedig 13 plébánia került. A legmóstabbi sors, mint bevezető sorainkban is jeleztük, a kárpátaljai híveknek jutott. Dr. Scheffler János, az egyházmegye újbóli területi szét-daraboltságát véglesejtő, az 1947. február 10-én megkötött párizsi békeszerződés előtt, Pásztor Ferenc beregszászi főesperes személyében, püspöki helynököt nevezett ki az egyházi ügyek vezetésére.

Az ateista hatalom súlyos börtönbüntetésre ítélte, valahol Szibériában szenvedett mártírhalált. Rajta kívül a negyvenes évek végén, az ötvenes évek elején tizennyolc római katolikus papot küldtek a gu-

lára vagy száműzetésbe. A hatalomra jutott kommunista rendszer az egyházi életet súlyosan korlátozta, a papság és a hívek életét üldözettel és zaklatással, koncepciósi perek sokaságával kívánta lehetlenné tenni. Mintegy negyven éven át a hitéletet beszűkítették a templom falai közé - nem egyszer meg onnan is kiszűrték a híveket. A hitoktatás tilos lett, az egyházi ingatlanokat elkobozták, több helyen a templomokat is rak-tárrá, ateista múzeummal alakították át. 1945-ben 48 pap szolgált az elszakított kárpátaljai részekben, de számuk, mivel a papi képzés teljességgel lehetlenné vált, a nyolcvanas évek végére nyolcra apadt. A csonka egyházmegye-t kinevezett, illetve titkos ordináriusok vezették. Csáti József, a már említett Pásztor Ferenc mellett, Bujaló Bernát ungvári főesperes, Szegedi Jenő várpálankai plébános, Galambos József huszti plébános nevezi meg. 1985 decemberétől Csáti József volt a vikárius 1992-ig. Az egyház által kinevezettek akadályoztatása idején titkos ordináriusok vezették az egyház ügyeit. Egyike volt ő azoknak a papoknak, akik átéltek a megpróbáltatások nehéz évtizedeit; maguk is börtönt szenvedtek; egyike azon keveseknek, akik, Isten kegyelméből, megérhették az újjászületést is.

Az áttörés estendeje: 1989. A már oszladozóban levő kommunista hatalom engedélyt ad arra, hogy dr. Paszkai László bíboros, esztergomi érsek márciusban, dr. Seregély István egri érsek-metropolita pedig novemberben meglátogathassa e területet. Az általuk folytatott tárgyalásokat követően vált lehetővé magyarországi papok és szerzetesek szolgálatának engedélyezése, valamint az is, hogy papnövendékeket küldhettek Rigába, majd Egerbe, később Gyulafehérvárra is. Az első, kárpátaljai születésű pap szentelésére 1993-ban került sor. Az egyház készen állott arra, hogy újra elfoglalja helyét a kárpátaljai magyar társadalom megújulási küzdelmében.

A Szovjetunió fölbomlása után folyórsultak az események; a Szentszék mihamarab rendezni kívánta a terület egyházi jogi helyzetét. 1992-ben Antonio Franco érseket, Ukrajna apostoli nunciust a Kárpátaljai Római Katolikus Egyház ordináriusává nevezte ki. 1993. augusztus 14-én a Szentszék létrehozta a Kárpátaljai Római Katolikus Kormányzóságot, amelynek első kormányzója ugyancsak Antonio Franco érsek lett. 1995. december 9-én II. János Pál pápa Majnek Antal, a huszti plébánost, a Nagyszőlősi Ferences Misszió vezetőjét, a Kárpátaljai Római Katolikus Apostoli Kormányzóság segédpüspökévé nevezte ki. 1997. október 7-én őt bízta meg a kormányzóság vezetésével. 2002. március 27-én a Szentaty a Vatikánban kihirdette a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye létrehozását, első megyéspüspökévé pedig az addigi apostoli kor-

mányzót, Majnek Antal püspököt nevezte ki. Beiktatására 2002. szeptember 27-én került sor, a munkácsi Tours-i Szent Márton székesegyházban.

II.

Az utóbbi tíz esztendő rendkívül felpezsdítette az egyházi életet. Az említett két kötet híven jelzi azt a törekvést, amelyet a templomok visszaszerzéséért, rendbetételéért folytattak. Az egyház-közösségekről, templomaikról adott rövid leírások csodálatos építészeti és hitéleti értékeket villantottak fel, a sorokból az egyház iránti hűség és önfeledő lelki élmények olvashatók ki. E kisebbség esetében is hangsúlyozniuk kell: egyházuk, az üldözöttséggel, terrorral dacolva, azzal bátran szembe-helyezkedtek papjaik szolgálatát és életföldözata meghatározó szereppel bír magyarságuk és katolikus hitük megőrzésében.

Az újjászületés éve, valamint még sok esztendő rendkívüli munkát igényel papoktól és hívektől egyaránt. Igen számottevő ebben a vonatkozásban a külföldi testvéregyházak segítése. Mindenekelőtt az ottani missziós szolgálatra jelentkező papoké, szerzeteseké, akik a hívek lelki gondozását segítik. S nemcsak azt. Személyes emlékként szeretnék szólni arról, amit Rahón magam is megtapasztalhattam, a második nagy tiszaírvíz alkalmával: a missziós szolgálatot teljesítő Juhász János plébános és a helyi egyházközösség tagjai segítségével ötvenkét év után indult újra magyar tanítási nyelvű osztály a helységben, tanulhattak újra szülei, nagyszülei anyanyelvén. A magyar osztályokba járók száma az ezredfordulóra meghaladta a százat. Ugyancsak az egyház tekintélyét növelte a karitász-szeretetszolgálat kibontakozása, előbb Nagyszőlősen, majd az egész egyházmegyeiben. Az oda áramló külföldi segélyek tudatosították a hívekben, hogy maguk is a világegyház részei, a szolidaritás hitet és erőt adott számukra jelenük és jövőjük formálásához. Fontos momentum továbbá, hogy Munkácson egyházmegyei lapot jelentetnek meg Új Hajtás címmel, hogy ugyancsak a püspöki székhelyen Egyházi Katedikái Központ működik, hogy több helyi katolikus óvodai és iskolai kezdeményezést követően Munkácson újraindulhatott az egyházi középiskola.

Mit üzen a Munkácsi Római Katolikus Püspökség templomait bemutató, az egyes egyházközösségek történetét dióhéjnyi terjedelemben bemutató, gazdag fotóanyaggal illusztrált két kötet? Leghívebben az evangélium szavaival, a feltámadt Krisztus megnyilatkozásával tudjuk kifejezni: „Egyházamon a pokol kapui sem vesznek erőt” - azokkal a szavakkal, amelyekkel néhai Csáti József munkácsi esperes-plébános, vikárius zárta a szabaddá vált egyház legelső sajtóbeli megnyilatkozása közlése sorolható írását, amely az Ungváron megjelent Hatodik Síp első számában, 1990 márciusában jelent meg.

Máriás József

OMUL, A VESZEDELMEK KÖEMBER

A népi hiedelem közmondása azt tartja, hogy az Úris-ten jövedelvény teremtette a Kárpátok vadregényes, gyönyörű, égbetörő hegykoszorúját, hogy védelmezze a kincses tündérországot: Erdélyt.

Azóta Magyarország része, ahol önálló fejedelemség volt, de mégis hozzá tartozott. Az első világháború után, a Trianoni Békeszerződés következtében Romániához tartozik, de a Kárpátok valamennyi-ük közös kincse napjainkig.

Mi bánatiak is, fiatalokunk óta bebarangoltuk ezeket az égbenyőket, hűfődté hegyóriásokat és mindég testben-lélekben felrissülve térünk vissza városi otthonunkba. Különösen a háború után, a kommunizmus alatt, amikor kisemmel, illődvő, állandó rettegésben éltünk, találtunk vigaszt, menedéket és erőt a hegyekben. Három gyermekünk is kicsi koruk óta vitük a hegyi tóirakra, bakancsban vagy tornacipőben, kis hátizsákkal, fárdatatlanul jöttek velünk, ügyesen másztak fel a legmagasabb sziklára. Együtt szedték a gyönyörű erdei virágokat, a sziklák közt termő kék enciánokat, a piros hegyvirágokat, még a nehezen elérhető havasi gyopárt is a csúcsokon. Énekeltek, nevtünk, boldogok voltunk. Pedig hátizsákkunkban csak a nyúlós fekete kenyér pirítva, a „ládalekvár” (selejtés gyümölcsökből főtt, szárad, ládákban árult lekvár), darabka szalonna és krumplicor volt. Kulacsunkat megtöltöttük a kristálytiszta forrásvízzel, amikor megpihentünk egy-egy patakparton, vagy tisztosítva, avval enyhítettük szomjúságunkat. Este a menedékházban kemény deszka-priccsen, amelyre fenőgallyakat terítettünk derékjaink és lóporokóccal takaróztunk, olyan édes volt az álomunk, mintha otthon, a puha ágyban, pelyhelypaplan alatt pihentünk volna. Szédültük szomócsát, málnát, szedtet, ősszel kökényt, áfonyát. Ha gombát találtunk, táborüzet raktunk, ott nyáron megsütöttük, így a szalonnál is, volt nagy vidámság, öröm! Így bebarangoltuk a Nyugati-, Déli-, Keleti-Kárpátokat és mindég újabb csodákat fedeztünk fel: Elkaprázó cseppkőbarlangot, más-hol drágakőként ragyogó jég-barlangban, kristálypalotát; hegyi tavakat az úgynevezett „tengerszemeket”. Így a Retye-zát hegyekben, Európa legnagyobb hegyi tavát, a „Bucura-t” (-Öröm), amelyben hemzsegek a pisztrángok, így a horgászokat is nagyon vonzza. A horgászoknál közelében levő, titokzatos, legendászülte Szent Anna tó; vagy a gyóghatású, nagy só tartalmú Medve tó.

Minden hegynek megvan a maga varázsa, jelentősége, még sorolhatnám őket, se vége, se hossza nem volna. Mielőtt kitélepillütnék Németországba, még egyszer el akartunk búcsúzni a mi kedves, szeretett hegyeinktől és felmászni a Bucsecs hegység legmagasabb csúcsára, az Omulra, amely 2539 m, és ahol még nem voltunk. Mivel Bus-teniben nyaraltunk, onnan akartunk felmenni drótkötél-pályán a „Babele” (Vénasszonyok) kabanába (menedékházba), ahonnan aztán gyalog felmehettünk a csúcsra. Előbb megmunkáltuk a meteorológiai állomást, hogy milyen az időjárás jelzések, me-

hetünk-e, mert nagyon veszélyes, ha viharba kerülünk, mársok halálos áldozata volt a szeszélyes időjárásnak. Mit-után megnyugtató választ kaptunk, hiszen nyár dereka, július 14-e volt, felutaztunk a drótkötélpályá kabinjában a menedékházba. Ott megnyugtattak, hogy jól jelzett utak vannak, az időjárás megfelelő, indulhatunk bátran. Ragyogó napsütésben, koráreggel, vidáman kettesben nekivágtunk az útnak, rövidnadrágban, nyári blúzban, Zoltán is nyári ingben. A hosszú tréning nadrág és esőkabát a hátizsákkunkban, kezünkben csak a bot, a kapaszkodónál való segítségként. Lábonk, a könnyebb kedvéért, csak tornacipő, a bakancs, ha esetleg kell, a hátizsákkban. Útközben még beszélgettünk, hogy lám, nem is olyan veszélyes az Omulra feljutni, miért ijesztettek lent, a hotelben. Ahogy így megyünk, leértünk az útról, mert a jelzőtáblák egyszerűsággal elűntek, a tartóoszlopok kidőltek. Megtanakodtunk, hogy most mit tegyünk. Visszaindultunk hát azon az úton, ahol jöttünk, a menedékházba. Ekkor szembefött egy fiatal ember és azt tanácsolta, menjünk csak előre, ő jól ismeri az utat, éppel fél úton vagyunk fel felé, nem érdemes visszafordulni. Indultunk hát vele, előre. Elmondta, hogy Bukarestből jön, most fejezte be az egyetem műépítészeti szakát, és egy kicsit vakációzni akar, mielőtt hazautazik Erdélybe.

Széky Mózés a neve, nagy öröm lesz odahaza, ha egyszerű öreg szüleinek, átnyújtja a diplomáját. Most azonban, előbb meglátogatta Vlădescu Doru-t, aki a meteorológiai állomás vezetője, neki legjobb barátja.

Egyszer csak, hirtelen elborul az ég, sötét, fekete felhő borítja el az eddig ragyogó napot, menydörgés, villámlás, pillanatok alatt megváltozik mindenek. A menydörgés hatalmas robbanással visszhangzik a sziklákról, közben mind szűkebb az utunk, mellettünk a sziklafal balról, jobbról a mély-séges szakadékok. Olyan sötét-ség vesz körül, mintha csillag-terlen éjszaka lenne. Felémet! Nehezen kapaszkodunk már fölfelé, mind meredekebb az ösvény, nehezen kapok levegőt.

Senki sem beszél, kapaszkodunk előre. Hirtelen, megyoró nagyságú jégeső zuhog reánk olyan erővel, hogy alig tudjuk tartani egyensúlyunkat, mert orkánserű szél sodorna le, nem kapaszoknánk egymásba. - „Na, ilyen se fordult még elő velem” - csóválja fejét Mózsi. „Most csak igyekezzünk fel felé, hogy meg elérjük a meteorológiai állomást, itt hagyunk meg, ha nem érünk oda!” Közben ránk fagyott minden ruhadrabunk, mint a pléh, kemény páncélként szorította a testünket, lehetetlen volt a hátizsákból kihalászni a tréning felszerelést. „Nem kapok levegőt, nem tudok már tovább menni”, nyögtem kínföldöz, alig hallhatóan. - „Pedig muszáj előre menjünk, különben mind a hárman itt halunk meg” - sürgetett Mózsi, azzal megragadott és húzott előre, Zoltán meg tolt. „Ha tudnak imádkozni, úgy tegyék meg, mert most már csak az Úris-ten rajtuk segíteni”. Lassan haladtunk a szörnyű orkánban. Közben magunkban

imádkoztunk, de szólni már nem tudott senki sem... Nagysokára felkeltőtt Mózsi: „Már látom a fényeket, még tíz percig kell kitartanunk”. Jómagam már csak automata báb-ként hagytam magamat húzni-tolni, próbáltam levegőt kapkodni, és imádkoztam... Vége, mintha örökkévalóság lett volna ez az utolsó tíz perc, berúgta Mózsi a menedékház ajtaját, ahova szinte eszméletlenül berogytam. A háziak segítségünkre siettek, meleg vizet próbáltak rólunk leolvasztani a ránkfagyott ruhadrabokat. Doru felesége engemet veti kezelésbe, meleg lábvizet hozott, száraz fémernyűt, vastag porszórósüvegbe burkolt, a könnyebb kedvéért, meleg cukjával (pálinka) itatott. Férje Zoltánt és Mózsit segítette ugyancsak hasonló módszerrel. Amikor kicsit magunkhoz térünk, meleg étellel kínálta, frissen főzött puliszkát és juhtúrót, meg meleg tejet adott, amitől lassan magunkhoz térünk. Mindenki a pásztorbundába burkolva élt és nem győztünk hálálkodni életmentőinknek. Ezek felkövetéi készítettek a szomszédzsoba padlóján, amire több pásztorbűt borítottak és jó éjszakát kívánva visszavonultak, hogy a hatónapos csecsemőjükket foglalkozzanak már ezután. Mi elaludtunk szótlalán, úgy aludtunk, mint a halottak.

Másnap reggel ragyogó napsütés ébresztett, mintha az előző esti borzalom csak rossz álom lett volna. Doru barátságosan reggelizet hívott és együtt fogyasztottuk a kedves kis családdal a bőséges havasi reggelit: forró teát erdei gyümölcsökből, juhsajtot, szalon-nás tojást, friss házikenyéret.

Doru azután ajánlkozott, hogy felkísér az Omul csúcsra, ami csak félórás út. Útközben elmondta, bizony sok ember járt úgy, mint mi, így már gyakorlata van az életmentésben. Évente sok ember esik áldozatul az Omulnak, aki a legenda szerint, veszedelmes: jó is, meg nagyon gonosz is. Akát kedvel, azt magához enged, de akire haragszik, azt irgalmatlanul elpusztítja. Nem hiába hívják Omulnak, olyan, mint mi emberek, kettős arcunk van: jök is tudunk lenni, de nagyon gonoszok is. Főnt nagy fehér kökereszt áll, azok emlékére, akik az Omul áldozatai lettek. Aztán mégéje mutatott: „Itt húzódtok a határ az Osztrák-Magyar Monarchia és Vechuil Regat (Óromán Királyság) között 1918-ig. Elkieszeredtek harcok folytatt itt az Első Világháború alatt. Milyen szomorú, hogy az emberek nem férnek meg egymással, a nagy politika egymás ellen uszította őket. Mindannyian Isten teremtményei vagyunk és egyformák a sokféleségben, segíthetjük egymást, ha lehet és nem bántjuk egymást” - mondta Doru, lefelé menet. Útközben elmondta, hogy ide menekült feleségével, mivel az „escu” végződésű névvel és Angela Brăteanu (volt miniszterelnök) ivadékként, „vörös posztó” volt a kommunizmus szemében. Még a liceumot is csak úgy végezhettk, hogy előbb munkások voltak egy gyárban, - ott ismerkedtek meg egymással.

Mi pedig könnyes szemmel megéltük őket és Mózsi, mielőtt haza indultunk. Éltre szóló barátok lettünk.

Bilédy Ilona, Karlsruhe

PESTI LÁTOGATÁS

Búzló kukák, remek ételek, új könyvek

A lakók névsorában megkeresed barátaid nevét. Csengetsz. A lakásban megszólal a házi telefon. Neved hallatára kinyílik a kapu. (Magad is kinyithattad volna, a zár már hónapok óta nem működik.) Bent vagy a tágas, szép lépcsőházban. És orron vág a sorban álló kukákból kiáradó bűz. Nem tudom, mit lehetne tenni - kritizálni könnyű. De mennyivel emberibb környezetet teremteni, ha „diszkretnen visszavonulnánk”.

Valaha pincék voltak, aztán óvohelyek, majd megint pincék, hogy mára divatos éttermeknek, elsőrendű élelmiszerüzleteknek adjanak helyet.

„Egész Budapest ott vásárol, mert ott minden kapható” közölte barátom Groby csodaboltjáról. Vonakodva mentem le a budai pince „élelmiszersedzések” hirdető labirintusába, hogy aztán mindennapos vásárló váljak belőlem. Grobynak hat üzlete van a fővárosban, szinte örökké nyitva tart. Sokféle kenyér, remek kiflik, zsemlek, felvágottak, sajtok tömege. Gyümölcs, pipercikk, kutyaleledel, italok. Valóban (majdnem) minden. Hogy nekem legjobban a kerek, füstölt sajt, az ostyepka kellett, nem csoda, hiszen egykori kedvemmel évtizedek óta most találkoztam először. A darázsfszék szisztemájú sajt semmit sem veszített varázsából. Legombolyítottam róla a sajt-szalagot. És míg a címkéjét böngésztem, arra gondoltam, az I. világháború előtt Kassa környékére férjhez ment nagynénem a Felvidékről küldte szüleinek a remek sajtot, hogy később,

ugyanabból a postahivatalból, Csehszlovákiából postázza, míg az általam élvezett sajt-remek gyártó cége (lehet, a régi helyen) Szlovákiában találja magát.

Éljenek a budai kiskocsmák, vendéglők! Olyan káposztás kockák, mint a Csalyogány utcában, máshol bizonyára nem szorgolják fel. S ha előre megrendelik, még haza is lehet vinni. Bizony mondom, megéri a cipélet.

A Váci utca egyik kedves, kerthelyiséges vendéglőjében vacsoráztunk. Az étel jó volt, a kiszolgálás szintén. A teliholdas estén sokan sétáltak. Volt, aki a kutyáját sétáltatta. De a „gazdánknál” nem volt sem kis zacskó, sem kis lapát. Tanulság: vigyázz, amikor rovod a pesti utcákon. Nézz a lábaddal! Sok bosszúságtól kíméled meg magad.

A vendéglővel szemben álló házak (az ostyepkához hasonlóan) történelemről oktatnak. Az egyik valamikor a 19. században épülhetett. Szép portál, elegáns ablak-képzések, magas szobák. A másik a szecesszió minden ismertető jelét magán viseli. Kicsit sok a díszítés, de mulatságos. A két „stílus” közé bekelve egy modern épület. Szükségmegoldás lehetett, II. világháborús emlék. Elődjét a bomba rombolhatta le. Vajon, mi lett azokkal, akik a pincéjében kerestek menedéket...

Rengeteg könyvet adnak ki Magyarországon. (Sokkal kevesebb is elég volna.) Nagy örömmel ragadtam meg Szabó Magda, az Európai Könyvkiadóknál megjelent FÜR ELISE című regényének első részét. Bearanyozott számtalan

álmatlan éjszakát. De lehet, csak azért voltak ezek az éjszakák „álmatlanok”, hogy lehetővé tegyék a nyugodt olvasást.

Megvettem Lángh Júlia afrikai élményeiről szóló könyvét. (A Magvető adta ki.) Érdekel, mit látott az egykori munkatárs ott, ahol én sokszor jártam. Igaz, Júlia a hatalmas kontinens más sarkában kötött ki és nem nyaralóként. A KÖZEL AFRIKÁHOZ érdekes, mulatságos, szellemesen megírt beszámoló egyéves (kutyanehez) óvónői működéséről a „bozót”-ban.

Megkaptam a szememet Merán Fülöp VADÁSZEMLEKÉK, GONDOLATOK című legújabb magyar nyelvű könyvét. (Kiadója a Nimród Alapítvány.) Az Élet és Tudomány ismertetésében a Magyar Rádió egyik vasárnap műsorát idézi: „Szechenyi Zsigmond után Merán az a vadász író, aki műveiben nemcsak vadászatról, hanem a világ egyéb időszerű dolgairól is ír és mond véleményt, látott, tanít és gondolatokat ad át az olvasónak...” A Hetedhétátár ismertetés szerint „a napjainkig tizenöt német, négy magyar és egy cseh nyelven” megjelent könyv írója „számos osztrák és európai díj kitüntetéttel... Vadász történetei színesek, változatosak, és ami a legnagyobb erényük: elterszerűek, valóságához ragaszkodók... (Merán) Könyveinek kiemelkedő érdeme és erénye az a szabványosság, napjainkban követésre méltó magyar nyelv, amelyet... öt évtizednyi külföldi tartózkodás ellenére is, megőrzött és használ...”

Bitskey Ella, Sarasota, FL

HAZAI KESERGŐ

Magyarország történelmi szerepét és jelentőségét. Nem is szóval arról a hősies és áldozatos harcokról, amelyet a magyarság 150 évig vívott az imperialista mohamedán-török hatalommal. Majd, hajdani hatalmában legyengülve, a Habsburg-birodalom quasi függetlenségét, de történelmi küldetés-tudatát és nemzeti önállóságának és szabadságának jogát soha fel nem adva érkezett el 1920-hoz, Trianonhoz, az igazságtalanul és gyalázatosan megpáztított csonka Magyarország függetlenségéhez. De a XX. század drámai sorcsapásai, a német megszállás, a II. világháború megpróbáltatásai; a harctérre vált ország, Pest-Buda ostroma, majd az „utolsó csatlós” rosszindulatú megjelölésével a vesztes náci Németország oldalán; és végül koncul odadobva egy még nagyobb veszélyt jelentő 4 és fél évtizedes kommunista diktatúra önkényének; miközben egy 8 napig tartó, legendába kívánczó népmozgalmi felkelésben, 1956. október 23. dicsőséges forradalmában bizonyítottuk Európának és az egész világnak szabadságszeretettünket és jogunkat az önálló nemzeti-léthez.

A szovjet-kommunizmus bukása után, 1989-ben nagy reményeinket beárnyékolja az a tény, hogy népünk egy fele, demokratikus politikai műveltségének hiányában, immár két esetben emelte legálisan hatalomba azt a poszt-kommunista pártot, amelyik 4 évtizeden át fosztotta meg minden szabadságjogától - így a szabad választás és választhatóság jogától is - magyar népünket.

A sir szélén álló magyar hazafiak megdöbbenve figyelik a nemzeti vagyon elrablását, a magyar népet nemzetként megtartó morális és etikai értékek, a nemes és áldozatos magyarságszemlélet megsemmisülését, a hagyományos magyar arcél eltorzulását. Hová züllöttél te hajdan nemes magyar nép? A valóság érlelődő Európában (EU) egy gyökértelen, hazátlan, nemzetközi politikai gyülekezet, a sajtó és az elektronikus médiák fölötti jogtalan és felelőtlen hatalmával a kezében, a nemzetközi szubkultúra pornó és brutalizáló erkölcselenségeivel eteti magyarnemzedékünket, népünket. Meddig még, meddig?

Gy. Pethe Ferenc, Mosdós

SZENT ISTVÁN-NAPI EMLÉKEK

A falanszter-ember életében egyik nap olyan, mint a másik. Leszokunk a díszes öltözetről, a rendkívüli ebéd-ről. Állandó, lélektelen rohanásunkban nincsen szünet, nincsen megállás.

Nekem sem tűnt volna föl a mai dátum, ha egy dél-amerikai újságban szíven nem üt az alábbi szöveg:

„Augusztus 20 - vasárnap. Szent István körmenet, nagymise és ünnepély Morumbin, a Sao Paulo-i bencés atyák iskolájában, a magyar kolónia katolikus lelkesységének vendéglátásában.”

Noha nagyrészt Pesten tanultam a legtöbbet a fővárosban laktam, a pompás Szent Jobb-körmenet, a tűzijátéknak a Gellért hegyről a Dunába hulló fénysöjete (s háttérben, felejthetetlen élményként, az 1938-as Eucharisztikus Kongresszus) csak pillanatra villant föl az emlékezetemben.

Számomra az igazi ünnepet Balatonkenese jelentette. Ott töltöttem, orvos édesapumnál a nyarakat, s augusztus hazaidéje az Ő neve napja volt!

Már egy héttel előtte elkezdődött a nyüzsgés. Én az alkalmi verset írtam, amit gyakran ott-tartózkodó Ági unokahúgomnak is be kellett volna magolnia, a főlönctek pedig hatalmas vendégjárásra készültek föl. Soha senkit nem invitáltak ugyan meg „hivatalosan”, de biztosak voltak benne, hogy el fog jönni 50-60 ember, a falu, a környék apraja-nagyja.

A nagy nap reggelén fölvetjük lepucosabb ruhánkat (az akkori divatnak megfelelően taft vagy jól kikeményített organdi volt), hajunkban masli, lábunkon csillogó lakcipő.

Aztán elballagunk Ágival a kertészhöz, a már előre megrendelt csokrokról, melyek fölött egészen hazáig civakodunk: melyik szebb, melyikben van több virág...

Addigra megérkezett ládákban a sőr, s hasas kosarakban a sóskifli. (A maiak - háromnapos taplöhúsukkal - nyomban meg lehetnek. Azokat frissen vették ki a kemencéből: illatosak, ropogósak voltak!)

Dél előtt leginkább közéleti emberek jöttek köszönteni: jegyző, főjegyző, tanító, az egyházak papjai, na meg nagypapunk néhány állandó kártyapartnere (Molnár Gyula bácsi és az „öreg Baltazar” orvos-tanhallgató, vagy lakli fiával).

A rokonoknak, közeli barátoknak „őkörűtést” rendeztünk a kertben - zizegő orgonabokrok, óriássá nőtt tyufaják árnyékában. Mögöttünk a ház repkényvel borított, fekete tömbje...

Szebész unokabátyám, Szóts Pista, szeletelte nagy komolysággal és szakértelemmel a húsokat, amelyeket azután háziák és vendégek egymást segítve húztak föllila hagymával, szalonnaszettekkel tarkítva - a hosszú nyársra. Midőn elkészültek, az egészet zsírpapírba teker-

ték és spárgával jól körülkötötték, hogy forgatás közben el ne csöpögjön a leve, a zsírja.

Téglák közé szorított, hungyorgó faszénparázs, időnként orrfacsoró füst, s a fülledt nyári estében egyre étvágygerjesztőbb illat. Csengtek a söröskriglik, egymást követték a sikamlós viccek, vaskos anekdoták, s föl-fölharsant a nevetés...

A háború és az azt követő „fölszabadulás” teljesen tönkretette Kenesét. Midőn apám visszatért a vöröskeresztes páncélvonatról, ahol katonaoorvisi szolgálatot teljesített, a házat földülva találta. Még a bőrfoteleket is megnyúzták...

A Fővárosi Üdülőtől katonai telep lett, melyet civilek többé meg se közelíthettek. A hangulatos kisenvedglők nagy részét bezárták, a villákat államosították, a strandot fölverte a gaz. A régi kedélyes társaságnak nyoma veszett. Ki a fronton vagy bombázás következtében halt meg (mint Cseh Alíz és Pali), ki internálótáborban, ki pedig Nyugatra menekült, mint apám legjobb barátja, a vidám tréflamester, Becsey Jenő bácsi. Szomorú nyarak következtek. Tizenvalahány évünkkel magányosan csellengtünk; sehol egy fia gavallér...

Aztán fölbukkant a faluban egy-két új arc: derékba tört pályafutású, elkecsereedett emberek kerestek nálunk menedéket. Nagyrészt értelmiségiek, természetesen egymásrataláltak, s állandó vendégeink lettek.

Szívesen beszélgettek, szívesen elvaterkéltek, s apám-akinek emberfeletti körzeti orvosi munka szakadt a nyakába -, rendszerint nem győzte kivárni, hogy egy-egy Szent István-estén búcsút mondjanak a pohárnak és a háznak.

Egyedül én tartottam ki velük - pusztá nálomból - hajnalig.

Míntha átok telepedett volna arra a szerencsétlen falura! Lakói nemcsak a hadi eseményeket követő testi-lelki nyomorúságtól, hanem egyéni sorcsapásaitól is szenvedtek. Ha most, utólag és gondolatban végigtekintek gyermekkori pajtásaim során, borzongás fog el.

A forradalom után néhány évvel - francia útlevéllal a zsebemben - hazalátogattam. Balatonkenesét - noha apám akkor még ott dolgozott -, nagyon idegennek találtam. Nem ismertem senkit. Engem sem ismert senki. Legalábbis azt hittem, mert egyszer, a hőségétől izzó futó utcán, megszólított valaki:

- Éva! Maga itt?
A hangban ösztöne öröm és melegség rezgett. Fölkaptam a fejem. Kisportolt külsejű, értelmes arcú, föltűnően szép férfi állt előttem. Kíváncsian néztem rá.
- Nem ismer meg?
- De igen, hogyné... bizonytalankodtam, miközben lázasan dolgoztak az agyszejtem. Aztán hirtelen belém-

nyilalt egy kép: fekete klott-nadrágos, félszeg parasztfücska, aki néha a strandon bekapcsolódott a játékaikba. Annak idején - mitagadás - alig vettem róla tudomást.
- Gimnáziumot, testnevelési főiskolát végeztem. Pesten lakom és dolgozom. Most csak látogatásban vagyok itt. Igazán nem gondoltam volna, hogy az életben még egyszer viszontlátom!

Ez a kis epizód - az előzőek enyhítésére (mert az élet az egyik kezével a rosszat, a másikkal a jót osztja!) -, hadd álljon itt a balatonkenesi napokra emlékező írásom végén - édes-bús nosztalgianak, figyelmeztető mentőhangnak...

Saáry Éva, Lugano

A szentatya új könyvének sikere

II. János Pál pápa május 18-án, 84. születésnapján megjelent „Keljetek föl, menjünk” című könyve továbbra is az első helyen szerepel a legnagyobb példányszámban eladott könyvek listáján, az ANSA olasz hírügynökség június 11-én közzétett tájékoztatása szerint. A pápa könyvét a Mondadori Kiadó jelentette meg. Második helyen szerepel a Rizzoli Kiadó gondozásában boltokba került Oriana Fallaci az ész ereje c. műve, majd következnek két Mondadori kiadás: Brown: A Vinci Codex és Andrea Camilleri Montalbano első nyomozása c. kötete. VR/MK

A Szentszék hivatalosan elismerte a Cursillo lelkiségi mozgalmat

A Spanyolországban létrejött Cursillos de Cristiandad egyike a világ legnagyobb lelkiségi közösségeinek. A mozgalom mos elnyerte a Szentszék hivatalos jóváhagyását, az erre vonatkozó rendeletet a Világiak Pápai Tanácsa székházában Stanislaw Rylko érsek hozta nyilvánosságra igeliturgia keretében, június 11-én, pénteken. A szertartáson jelen voltak a mozgalom négy nemzetközi csoportjának vezetői, valamint különböző országok püspökei. A Cursillo apostoli mozgalom ma már a világ 60 országában, 800 egyházmegyében van jelen és körülbelül 5 millió tagot számlál. Maga a cursillo szó rövid tanfolyamot jelent. A mozgalom módszere az, hogy lelki hétköznapokra hívja meg az érdeklődőket, azokat, akik a keresztény hitmagyarságot keresik Istent. Az első cursillok a spanyolországi Mallorca-szigetén tartották, a helyi katolikus akció fiataljainak Santiago de Compostela-i zarándoklata gyümölcseként. A cursillo-k villámgyorsan elterjedtek spanyol földön, majd Európa más országaiban, sőt az amerikai földrészen is. A mozgalom kezdetétől, 1949-től 15 millió katolikus végzett cursillo-t. Magyarországon 1989-ben tündek fel, jelenleg hat magyar egyházmegyében vannak jelen. VR/MK

Verseiből és életrajzának ismeretéből úgy áll előtűnk, mint a magyar reneszánsz ember típusa: zsarnok és kegyetlen, indulata fékezhetetlen, végletek közt ingadozik; egyik nap mesés gazdagságú lengyel urakkal mulatozik, másnap csupán szórakozásként vásárra menő kereskedőket rabol meg; egy selmeci bányász fiát jóformán csak azért veri el, mert egy patakban mert vele fürdeni. Pedig a maga korában művelt, fennkölt érzelmek, vitézi heroizmus fűtik, de vérmérsékletének nem tud parancsolni.

Egy kiváló magyar irodalomtörténész, Eckhardt Sándor, - a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem francia tanszékének professzora volt, (az 1931/32 akadémiai évben kollokváltam nála), nos tudományos működésének java részét Balassi munkásságának szentelte - ő mondotta, hogy aki magyarul gondolkodik, magyar nyelven ír és beszél, az mind Balassi Bálint szellemi gyermeke, lévén Balassi a magyar irodalom első nagy lírai költője. (Emlékezetből idéztem)

De talán kezdjük az elején.

Balassi Bálint (régábban a Balassa írásmódot használták, szerintem egyazon jögon!), 1554-ben a Zólyomradványi várban, vagy egyszerűen Radványban (szlovákul Radvan nad Hronom, azaz a Garam melletti Radványban) született. A falut, amely a Radvánszky bárók jobbágytelepülése volt, a közelében terjeszkedő Besztercebánya (Branská Bystrica) régen lenyelt, de a család egykori emeletes reneszánsz várkastélya ma is megvan. Ez azért fontos, mert itt fedezték fel a Radvánszky vagy másként Balassi-kódexben a költő lemásolt szerelmes verseit közel 400 évvel halála után. Az épületet 1958-ban szépen restaurálták, ma a Szlovák Nemzeti Galéria gyűjteményeinek múzeuma.

A zólyomi várat 600 évvel ezelőtt Nagy Lajos király építtette, vadászatkor Mátyás király is lakott benne, később Thköly, Bocskai, Rákóczi is - típusa a Nagy Lajos kori váraknak: alaprajza négyzetes. A négy sarokbástya, tornyos, zömök vártomb, (magam is megcsodáltam) alig emelkedik a város szintje fölé. Ebben a várban ringott első nagy költőnk bölcsője, 1554-ben. Nevelője tíz éven át Bornemisza Péter evangélikus költő és drámaíró, a Balassiai udvari papja.

Szinte még gyerek fejjel - állítólag szülei kedvére - „Beteg lelkeknek való füves kertcske” címmel fordítja le Bock Mihály német lutheránus prédikátor művét, és ugyancsak magyarra ülteti a jezsuita Edmund Campian, „Tíz okok” című munkáját.

Hűsz évesen Egerben vitézkedik. Szerelmre gyullad a szép, gögös Losonczy Anna iránt, de az máshoz megy feleségül. Ezt a lelki vereséget Balassi sohasem tudja többé kiheverni. Hiába könyörgök neki, levelére választ sem kap. A Júliához, meg Coeliához írt költeményei valójában mind Losonczy Annának szólnak. Újra katonáskodik; Erdélyben Báthory István fogságába esik, majd sikerül Lengyelországba szöknie. Hazatérve, 1584-ben feleségül veszi unokahúgát, Dobó Krisztinát, és erőszakkal birtokba keríti Sárospatakat. Ebből végláthatatlan pörökódések támadnak. Katolikus hitre tér, akkori rend szerint egész háza népével együtt. Feleségével együtt meggyónak, megáldoznak, születő gyermeküket szigorúan katolikus hitben nevelik. Egyébként házassága boldogtalan, el is válnak. Ő maga persze mindig megtalálja a vigaszt, de a családi szeretet melegét sohasem tapasztalhatja meg. Anyagi helyzete állandóan romlik, már Losonczy Annával is pörbe keveredik. Lengyelországban bujdosik „Océánium mellett” él, azaz Danzingban, régi magyar nevén Danckában. Anyagilag lezuillott, borral kereskedik, lovakkal kupecskedik. Kétségbeesésben be akar állni a pármái herceghez

Szamosi József:

TE KATONÁD VOLTAM URAM, ÉS A TE SEREGEDBEN JÁRTAM

Emlékezés Balassi Bálintra születésének 500. és halálának 450. évfordulóján

zsoldosvezérnek, már arra is gondol, hogy török hitre tér!

Ismeretes, hogy Balassi 1594. május 19-én, Esztergom vára ostrománál kapott sebeibe halt meg. Gyóntatója, Dobokay Sándor is mellette volt végső óráiban s la-

*Őszi harmat után
Végre mikor aztán
Fűdögöl a hideg szél,
Nem sok idő múlván
Sárgul, hulldogálván
Fáról a gyöngye levél;*

Balassi Bálint egyetlen hiteles arcképe. Ismeretlen 17. századi magyar festő kitűnő alkotása, a Balassa-család alsórhábai kastélyából került az Esztergomi Keresztény Képtárba

tinul jegyezte fel utolsó szavait: „Te katonád voltam Uram és a te seregdedben jártam”. Holttestét saját kívánsága szerint a szlovákiai Hybbén temették el a kegyúri templomban atyja és testvére mellé.

Életében köztudomásúlag, egyetlen verse sem jelent meg nyomtatásban. Bizonyára volt saját kézírású versgyűjteménye, amelyet gyerekkori barátja, a költő Rimay János őrzött azzal a szándékkal, hogy kiadhassa. Hiszen halálos ágyán Balassi kérte is barátját, hogy halála után versben örökítse meg emlékét. Hová lett ez a versgyűjtemény? Sorsáról semmit sem tudunk. Valószínűleg megsemmisült.

Balassinak a Radvánszky-kódexben fellelt szerelmes verseit értékelték régen a legtöbbször, közülük is a „Boldogtalan vagyok” kezdetű, máig is a legismertebb. Aztán a tudós akribia elvitatta tőle, de én még Balassi-versként tanultam a gimnáziumban, tudtam is kivülről. Régebbi verses antológiákban, - így a száz év óta legjobbet forgatott Endrődi Sándor „A Magyar Költészet Kincsesháza”-ban is a Balassi-versek között olvasható. Az újabb „Hét Évszázad Magyar versei”-ben viszont már a 18. század (!) egy névtelenje a szerzője. Csakugyan: élt ebben a században egy Balassihoz mérhető magyar költő? Nem mégis inkább Balassi írta például ezt a gyönyörű strofát!?

Ismerte és tanult korának reneszánsz olasz és újlatin hajtásából, de legalább annyira hatottak rá (ad notam) a közelebbi lengyel, török, olasz, horvát, oláh énekek. De nem volt „őstehetség”, ő mindenestől urbánus, városi ember. Erdékes módon azért benne él a természetben, neki a nagy széles mező, a szép liget, erdő „sétáló palotája”. Tud gyönyörködni a természetben, észreveszi a virágokat, a madarak énekét hallgatja:

Kimenten egy csergő patakra

*Partja búves sok gyöngyvirágokkal,
Ékes sok jó szagú violákkal,
Két rózsabokorral.*

*Ott az fa árnyékába leülék,
Fülemile hogy ott hangoskodnék,
Szívem gyönyörködék.*

(Kikeletkor jó pünkesd havában)

A Balassiról elnevezett „strófa”, ahogy azt is kitudták, nem az ő találmánya, emlékeztet a német Minnesang hármastagolására. Csakhogy Balassi magyar hangsúlyra szerelte s ezzel magyarrá varázsolta; akinek jó füle van, kihallja belőle a dallamát.

Ma úgy látjuk, hogy istenes versei jóval felülmúlják szerelmi líráját. Szerb Antal egyenesen kimondta, hogy „Balassa Bálint a magyar irodalom legnagyobb vállalásos költője Ady Endre előtt”. Istenes versei valóban a legeredetibbek s a leghatasosabbak.

*Bocsásd meg Űristen, ifjúságomnak vétkét,
Sok hitetlenségét, undok förtelmességét,
Töröld el rúttságát,
Minden álnokságát,
Könnyebbítsd lelkem terhét.*

Ezzel az alaphanggal kezdődik az istenes énekek sora, ezzel a könnyes bűnbánati zsolttárral, amelyen érezni, hogy spontánul tör fel a költő lelkéből. Ez az ő legzemélyesebb, egyéni mondanivalója, messze a sokszor üres sablonokba fulladó, szerelmi lírájától. S hogyan tud ez a vállalásos költészet szárnyalni!

*Adj már csendességet,
Lelki békeséget,
Mennyei Űr!*

*Nyisd fel hát karodnak,
Szentséges markodnak
Bő tárházát:*

*Add meg életemnek,
Nyomorult fejemnek
Letört szárnyát.*

És milyen megrendítő a magányos, bujdosó lélek kétségbeesett könyörgése:

*Kegyelmes Isten, kinek kezében
Életemet adtam,
Viseld gondomat, vezérlj utamat,
Mert csak rád maradtam.*

*Az szép harmatot, miként hullatod
Tavasszal vízra,
Sok jódot Uram, úgy hullasd rám,
Te régi szolgálódra.*

*

Két jegyzet még. Balassi töredékben maradt „Szépmagyar comedia” című pásztorjátékának kéziratú másolata (eredetije elveszett!) a 70-es években véletlenül folytán került elő a Bécsi Nemzeti Könyvtárból. A Balassi-kódex utóéletéről még azt kell tudni, hogy a Trianoni Szerződés a Radvánszky-család tulajdonában hagyta a Radványi várkastélyt a könyvtárral együtt. Övék volt 1945-ig, amikor az utolsó tulajdonos, Radvánszky Antal (bizalmas körben Tompusz) Nyugatra távozott. Tőle magától tudom, hogy a két háború között családja a kódexet titokban mentette át Magyarországra, a borsodalmegyei Sajókazára, az ottani Radvánszky kastélyba. Így jutott ez a nemzeti kincsünk végül a budapesti Országos Széchényi Könyvtárba. ■

(A citerás lengyel lányról)

FRANK MIKLÓS ATYA 80 ÉVES

Ünnepi mise, majd bensőséges összejövetel keretében ülte meg 80. születésnapját lapunk régi munkatársa, Frank Miklós. A Szent Gábor kolostor nővérei a Pütkös előtti vasárnapot is ünneppé vázolták és így tették emlékeztetésre gyóntatójuk, lelki vezetőjük születésnapját. Az alkalomra közel százan keresték fel Frank Miklóst, hogy gratuláljanak neki - amihez most lapunk is társul és Isten áldását kéri, hogy még sokáig tisztelhesse meg az ÉLETÜNKet írásaiival. Az alkalom egyben megragadtuk arra is, hogy interjút kérjünk tőle. Kérdeztünk és az interjút készítette Vincze András:

Mikor kristályosodott ki a gondolat, hogy a papi hivatást választod pályaként?

Édesanyám nagyon vallásos volt és már gyermekkoromban igen sok, nagy tekintélyű pappal kerültem kapcsolatba. Gyakran töltöttem vakációt Nógrád-ve-rőcén, a Migazzi-kastélyban, ami annak idején papi üdülő volt, de mivel civileket is befogadtak, nagyapám többször is nyaralt ott és így sokszor beszélgettünk az ott lévő papokkal. De nagy hatással volt rám az elemista hitoktatóm, Margit néni a budapesti Márvány utcai általános iskolában. Különös karizmája volt a vallás iránti lelkesítésben, így nem véletlen, hogy osztályomból hárman is a papi, illetve szerzetesi pályára léptünk. Szabó László belépett a jezsuita rendbe s Bejurtban lett öszvétségi egyetemi tanár, Hardig Hilbert pedig ciszterciai szerzetes lett és évtizedeken át az amerikai Dallasban élt. De volt még egy apró epizód. Nagyapám a Déli Vasút vezérigazgatója volt, és amikor

a 30-as években a Déli Vasút is beolvadt a MÁV-ba, nyugdíjazták és azután nekünk már nem járt szalonkocsi, hanem csak harmadosztályú tiszteletjegyet és ez bizony engem igencsak zavart. Meg is kérdeztem, hogy ki tudná ezt visszacsinalni? Az egybehangzó válasz az volt, hogy egyedül a közlekedésügyi miniszter. Erre aztán elhatároztam, hogy közlekedésügyi miniszter leszek, és azonnal visszahelyezem nagyapámot a vezérigazgatói állásba. Nemsokára ezután ismét a Migazzi-kastélyban nyaraltunk, amikor látogatóba jött a váci püspök. Kedvesen megkérdezte tőlem, hogy mi akarok lenni, ha nagy leszek. Én szinte rávágtam, hogy közlekedésügyi miniszter, majd váratlanul hozzátettem: vagy pap! Szeliden azt válaszolta: okosabb, kisfiam, ha pap leszel. Szóval így indultam a papi pályára.

Említetted, hogy az elemi osztályból két társad is szerzetes lett. Sohasem gondoltál arra, hogy belépsz valamelyik rendbe?

KÍNA ÉS A MAGYAR IRODALOM

Meglepő kutatási eredmények látnak napvilágot egy ideje. Magyar-színvonal története is átalakulóban van. Korábbi eredmények válnak elavulttá.

1995-ben, Kínai tartózkodásom alatt, a nagy nyilvánosság előtt a kínai kormány parlamenti képviselői előtt egy kijelentésem nem kis meglepetést keltett. Megemlítettem, hogy a kínai és a magyar nép rokoni kapcsolatban állnak, hiszen a magyarok arról a tájáról vándoroltak el. A Japánok a mai napig is azt tanítják, hogy mi a rokoniak vagyunk.

A távoli Kínában bármilyen hihetetlen, de népszerű a magyar nyelv. Főiskolán oktatják nyelvüket. Nem idegen a kultúránk és szépirodalmunk. A Kínai Nemzetközi Rádió publikált cikke alapján sikerült a magyar közvélemény által eddig szinte ismeretlen tényekhez hozzá jutnom.

1907-ben Lu Hszün, az Ördög költészete erejéről című művében kiállt azon európai népekért, amelyek a kínai néphez hasonlóan önállóságért, függetlenségért harcoltak. Lu Hszün külön foglalkozott a 19. század magyar irodalmával. Kitér Petőfőre, Vörösmarty Mihályra, Arany Jánosra. Egy német nyelven kiadásra került Petőfi költészete című tanulmányt fordított kínaira.

Csou Zou-zen Jókai Mór novelláiból összeállított angolból fordított novella gyűjteményt ültetett át kínaira. 1915-ben és 1933 adták ki a „Hun lovagok legendái” című művet. 1919-ben a május 4. mozgalom keretében népszerűvé váltak a korábban kiadott magyar szépirodalmi művek. Tény, hogy e műveket egy szűk értelmiségi réteg ismerhette meg csupán. Mao Tun az új Kína későbbi kulturális ügyi miniszter a magyar

irodalomról szóló tanulmányában népszerűsítette költészetünket. Angol nyelvből fordította le Petőfi Sándor Nemzeti dalát. 1929-ben Bei Mang nevű huszonegy éves költő a „Szabadság szerelem” című Petőfi verset négy soros 5-5 szótagból álló klasszikus formába öntötte. Ezt a verset a Forradalmár ifjú emberek szavalták, miközben a kivégző térre mentek.

A Kínai Nemzetközi Rádió adásaiból a képet kaphatunk a kínai emberek magyar vonatkozású irodalomtörténeti munkájáról.

Az ázsiai ország bár szűk réteg számára, de az európai, ezen belül a magyar irodalom terjesztése területén is jelentős alkotott. Kína ma jóval nyitottabb gazdaságilag, politikailag, mint korábban. Természetese meg nagy út áll előttük, de a változást már elkezdtek.

Mao Tun, Pa Csin, Hu Yü-csi nagy szerepük volt a magyar művek kínai nyelvre történő fordításában. Molnár Ferenc „Hó ember”, Heltai Jenő a „Báró nadragja” írása utóbbi két fordító munkája. Számos novella adaptációja látott napvilágra, így Kisfaludy Jókai, Mikszáth műveiből. Si Ce-cun erőfeszítésének eredménye mindez. Illés Béla filmművészettel foglalkozó írásait Csiao Csiu-yin fordította kínai nyelvre.

A harmincas, negyvenes évek kínai műfordítói nem tudtak magyarul, így más nyelveken megjelent művekből sikerült áttelesen eljuttatni az írásokat. Ennek negatív hozadéka az lett, hogy nem egyeztek az eredeti szövegek környezetével a fordítások. Mindezek ellenére több mint negyven szépirodalmi mű látott napvilágot az elmúlt évszázad negyvenes éveinek végén. Ezekbe többek között

nagy hangsúlyt kaptak Petőfi művei, a sort folytatva Jókai Mór „Sárgarózsá”, Molnár Ferenc „Liliomfi”, Horváth Ödön „A harmadik Birodalom katonája”, Illés Béla „A kárpáti rapszódia”, Mörzsigmond több műve, így például a „Hét krajcár”, Arany János és József Attila versei. Szun Yontnak volt köszönhető, hogy a János Vitéz Petőfi műve is napvilágra került kínai nyelven 1931-ben. Érdekes, hogy ez a mű eszerint és angol nyelv közvetítésével jutott el. A sort Balassi Bálint, Tinódi Lantos Sebestyén, Illés Gyula, Radnóti Miklós, Fodor József, Simon István művei követték.

Petőfi költészete kiemelkedőnek mondható Kínában. Valamiféle különös kapcsolat ez mely megfogta az ottani embereket.

Kínai filmekben gyakran feltűnik kezükben Petőfi könyvet tartó személyekkel. Csak egy példa. Amikor az ember a képkörbe lépett című kínai filmben a címszereplő nő, aki orvost alakított komába került a pszichológiai vizíójában hallotta, hogy férje Petőfi „Lennék én fiatal” mű versét suttogja a fülébe. A fennmaradt emlékek megőrzik, hogy ez a nézőkre akkora lelki hatással volt, hogy a film e részében kicsorult a könnyök.

Magyarországon kívül a kontinensnyi országban jelent meg egyedül az összes Petőfi mű. Szélesebb körbe ismerhették meg a magyar alkotásokat. Hszin Vennek köszönhető, hogy az „Apostol” fordítása elkészült. Természetesen nem csak könyvek formájában, hanem egy-egy folyóirat is teret engedett a magyar szépirodalom megismerésének.

Varga Akos,
Balatonkenese

Valóban gondoltam arra, hogy esetleg a piaristákhoz, vagy a jezsuitákhoz belépek, de aztán másként alakultak a dolgok. Ebben az időben tért vissza Észak-Erdély és a piaristáknál nagyon sokat foglalkoztunk magyarság-tudományi kérdésekkel és a szórvány-magyarság problémáival. Hallottam, hogy Nagyvárad környékén és a Partiumban a magyarok elrománosodnak, mert nincs elég magyar pap, viszont sok a román ppa - és görög katolikusok lévén, a magyarok is a görög katolikusokhoz járnak, és egyre inkább elrománosodnak. És akkor én elhatároztam, hogy oda megyek, mert ott van szükségem. Még a Migazzi-kastélyból ismertem Lindenberger János debreceni apostoli kormányzót, aki akkor nagyváradi nagyprepost lett. Érettségi előtt elutaztam hozzá és megkérdeztem tőle, hogy kellet-e én a nagyváradi egyházmegyének. Azt válaszolta: gyere fiam, amire jelentkeztem a nagyváradi egyházmegyében. Eltökélt szándékom volt ugyanis, hogy megpróbálok valamit tenni a magyar katolikusok elrománosodása ellen.

Ehhez azonban szükség volt előbb a teológiai tudományok elsajátítására is. Hol végeztet tanulmányaidat?

Scheffler János, az akkori nagyváradi szatmári püspök először ki akart küldeni Svájcba, mert az innsbrucki Canisium - Ausztria német megszállása után áttelepült Svájcba, azonban nem kaptam vízumot. Ez 1942-ben volt - úgyhogy a teológiát el kellett kezdenem. Az egyházmegyében az volt a gyakorlat, hogy a filozófia Szatmáron volt, a teológia viszont Nagyváradon. A háború végén azonban már csak illegálisan lehetett a határokat átlépni, ezért a püspök is úgy vélte, ez így nem megy, tehát Szegeden folytattam tovább a tanulmányaimat, de ott is csak egy hónapig, mert a püspök azt írta, ha tudok, menjek ki Rómába. Nagy nehézségek révén végül is kijutottam 46 évesen Rómába. 47-ig maradtam ott, közben a Canisium visszatelepült Innsbruckba és a püspök azt tanácsolta, menjek oda, és ott is fejeztem be a teológiát és ott is doktoráltam és ott volt az első lelkes beosztásom, miután 1950 márciusában pappá szentelték. Nem sokkal ezután az Innsbrucki Magyar Gimnázium tanára lettem. Itt közel 350 diák tanult és 1956 után bizony felduzzadt a létszám. Én a 84-osztálynak lettem az osztályfőnöke, 40-en voltak, fiúk, lányok vegyesen, de a fiúk egy része Pannonhalmáról érkezett, ahol korábban a bencésnél tanult, így nagyon jó volt a hangulat és még azokkal a diákokkal is könnyen meg lehetett találni a hangnemet, akik korábban nem álltak kapcsolatban az egyházzal. De több, más osztályban is tanítottam hittant, latint és filozófiát.

Az 56-os magyar szabadságharcról volt szó, mennyiben változtatta meg éleled folyását ez?

Hát hogy miként alakult volna, ha nem lett volna szabadságharc, azt nem tudom. Minden esetre mindaddig foglalkoztam ezekkel a magyar menekült diákokkal, ameddig szóba nem került az áttelepítés gondolata a Nürnberg melletti Burg Kastlba, ahol szintén működött Magyar Gimnázium. Ekkor megkaptam az engedélyt, hogy lemenjek Rómába és megírjam a disszertációt. Mellette még egyháziogot is végeztem, és amikor 1963-ban a római magyar lelkeseknek, Ipoly Ottónak eltört a lába, akkor átvett tőle 1973-ig a magyar lelkeséséget.

Külföldi tartózkodásod alatt sohasem szakadtál el végleg a hazai magyarságtól, így nem jelentet különös feladatot az sem, amikor kapcsolatba léptél a Szabad Európa Rádióval. Hogyan letél „rádiós pap”?

A kezdet az 50-es évek végére nyúlik vissza. Fábán Károly, aki akkor már a Szabad Európa Rádió egyházi műsorait vezette, nyaranta keresett egy helyett. És nekem nagyon jól jött az ajánlata, mert bedolgoztam magam a rádiós munkába. Egy-egy nyári hónapot helyettesítettem őt Münchenben. Amikor Rómába visszatért, a rádió felkért, hogy követezzék a II. Vatikáni Zsinat megnyitásától, majd többször is készítettem tudósítást a Zsinatról a SZER római irodáján keresz-

tül. Később átkerültem a Caritas Internationalishoz 11 évre, amelynek a főnöke - egy német ember - megkért, hogy költözzem át Freiburgba, ahol szüksége volt egy nyelveket beszélő és a szervezet munkáját alaposan ismerő személyre. Freiburgban ért a hír, hogy kedves barátom, Fábán Károly agyvérzést kapott és helyét szeretnék egy pappal betölteni. Nem tudtam azonnal Münchenbe utazni, mert a Caritaszal kötött megállapodásom ezt nem tette lehetővé, de ennek lejárta után, 1983-ban elfoglaltam a rádiós állást és 10 éven át szerkesztettem a magyar egyházi adásokat, így az Élő Egyház műsorait, a Keresni és Találni című adást és a Reggeli Gondolatokat. Neve - úgy hiszem - eléggé ismert is lett, mert egyszer Svédországban élő sógorom pesti látogatása után azt mondta, hogy Te Magyarországon világhírű vagy...

Azokban nemcsak a Szabad Európa Rádióon keresztül tartottad a kapcsolatot a hazai magyarsággal, hanem az ÉLETÜNK című folyóirat úján is. Mióta vagy a lap munkatársa?

Még Innsbruckban éltem, amikor a lap szerkesztői cikket kértek tőlem, majd amikor Harangozó Ferenc vette át az ÉLETÜNK irányítását, rendszeresre vált az együttműködés. Idővel egyre jobban összefonódtunk, és amikor a Szabad Európa Rádió megszűnt Münchenben, jött a gondolat, hogy az a munka, amit korábban az adások számára készítettem, más formában, de a lapnál is használható lenne. Így kezdtük a levelező rovatot, mert feltételeztem, hogy az ÉLETÜNKnél is érdeklődésre számíthat a SZER annak idején közkedvelt ÉLŐ POSTA vagy a KERESNI ÉS TALÁLNI című adása. A gondolat bevált, mert rendszeresen kapok olyan kérdéseket, amelyek sokakat érdekelnek - úgyhogy nagyon örülök az ötlet megvalósításának, mert látom, hogy van értelme.

Már a rádiós munkát is az utolsó időszakban nyugdíjasként végeztet, mégis, a rendszerváltozás után Magyarországon is újabb munkát vállaltál. Mi volt ez az új kihívás?

Röviddel a politikai rendszerváltozás után megjelent Münchenben a Magyar Püspöki Kar akkori titkára, Várszegi Asztrik, aki azóta már pannonhalmi főapát, és a Püspöki Kar nevében megkért, hogy segítsék újjaelésíteni a Magyar Caritas, amit a kommunizista a 40-es évek végén betiltottak. Természetesen helyeseltam a tervet, hiszen az egyháznak minden országban kell, hogy legyen egy karitatív intézménye és Magyarországon a világháború előtt igencsak nagy tekintélynek és elismerésnek örvendett a Caritas. Készen mutatkoztam a tanácsadásra, a támogatásra, de rövidesen kaptam egy szabályos kinevezést, így 1990 augusztusától minden hónapban Magyarországra utaztam és egy hetet, tíz napot, ott töltve működtem közre a Magyar Caritas újjaervezésében. A Magyar Caritas jelenlegi főtitkára - akkori munkatársam - teljesen megértette, sőt átvette elképzeléseimet és így viszonylag rövid idő alatt sikerült minden egyházmegyében létrehozni a helyi Caritas szervezeteket. Azért mondom többes számban, mert a Caritas nem hierarchikus intézmény, a központ nem utasít, hanem csupán koordinálja a segítségés és támogatja a plébániák mellett működő segély-csoportokat. Tehát egy olyan demokratikus szervezet, amelynek célja a segítségés a Magyar Püspöki Kar irányítása alatt. A Caritas működésének felügyeletével a Püspöki Kar egyik tagja, jelenleg a székesfehérvári püspök van megbízva.

A napokban ünnepelted 80. születésnapodat. Mint eddig is megtudtuk, nem vonultál nyugdíjba, hanem aktívan folytatod eddigi tevékenységedet. Mégis megkérdezem: vannak-e terveid?

Különösebb tervem nincs, hanem szeretném folytatni azt, amit eddig is tettem és igyekszem helyt állni ott, ahová a Jöistén rendelt. Remélem, még bírom sokáig...

Köszönjük a beszélgetést, és Szerkesztőségünk nevében is, kívánok jó egészséget, életkedvet és természetesen a Jöisten áldását feladataid végzéséhez.

50 ÉVES JUBILEUM LONDONBAN

Az Angliai Római Katolikus Magyarok Egyesülete fennállásának 50 éves jubileumát ünnepelte május 8-án, Londonban. Öt évtized egy egyesület életében hosszú időszak. Az 50-es évek elején, az akkori angliai gazdasági helyzetben, nem volt könnyű, szinte fillérekből adakozva, nemcsak megvásárolni a Mindszenty Házat, hanem azon belül egy működő egyesületet is megszervezni, életképessé tenni.

Visszalapozva az egyesületi feljegyzések között, azok kiváló műsorokról - zenei találkozókról, vetítésekről, előadásokról - tanúskodnak. Magyar iskola alakult az anyanyelv ápolására. Az 1956-os magyar forradalom után az Egyesületen belül megalakult az Erzsébet Női Liga, a Deák Ferenc cserkészcsapat és az egyetemisták Pax Romana szervezete.

Sajnos az évek folyamán sokan eltávoztak közülünk, részben kivándoroltak, megöregedtek, elhaláloztak. A megmaradt, de lélekben nem csökkent, tagokkal az Egyesület igyekszik megtartani azt a

célt, amelyet az első titkár, dr. Kohári József 1956. január 29-én titkári beszámolójában meghatározott: „Gondoskodjunk... olyan baráti légkör megteremtéséről, hogy öröm legyen idejárn. Legyen a Mindszenty Otthon barátságos, meleg sziget az idegenben, melynek falai között könnyebb lesz a megöszlőlést elviselni, ha a sors úgy hozza. Tartsunk össze!”

Szorgos kezek, tervezések eredményezték az idei jubileumi ünnepek sikerét. Az ünnepségen több mint 200-an jelentek meg. Tüttő atya beszámolója nyitotta meg, majd Szombati Béla londoni magyar nagykövet és Pátkai Róbert evangélikus

püspök üdvözlő, elismerő szavakkal szólalt az Egyesület életéről, a londoni magyar jövőről. A műsorban szerepelt a Londoni Magyar Népi Táncsoport, a Boros Ensemble pedig kiváló énekszámokkal szórakoztatta a vendégeket. Öröm volt látni a sok gyermeket és a fiatalokat, sokan érkeztek vidékről. Gyönyörködhetek a kiállított, műsorainkat hirdető plakátokban, a fényképalbumok képeivel pedig régi emlékeket idézhetek vissza. A kiváló, nemcsak szemtelgyönyörködtető „harpivalók” izléses, szép találása sok dicsőretet kapott, az udvaron felállított sátor pedig jól szellőző és szemerkelő eső ellen.

Reméljük, hogy ez a kis magyar sziget továbbra is fennmarad és otthona lesz a londoni és idelátogató magyaroknak.

Az 50 éves jubileumra az Egyesület eddigi életét, tevékenységét 8 oldalas füzetben foglalta össze, benne megtalálható az Angliában szolgáló, kisegítő magyar lelkészek névsora is.

Horváth Anna,
London

A GULÁGTÓL A SZENT IMRÉIG

Szent Imre Város. Ezt a nevet viseli a magyar főváros XI. kerülete. Annak a nevet, akit a magyar ifjúság védőszentjeként tisztelünk. Ez a városrészt Budapest egyik legkatolikusabb negyede. Arculatát egy középkori, nagy szerzetesrend jelenléte alakította ki, és formálja ma is: a Ciszterci Rend. Hatalmas, kéttornyos, barokk plébániatemploma és a mintegy 800 diákot befogadó, nyolcosztályos gimnáziuma a meghatározója e városrész katolikus jellegének.

Ez év tavaszán-nyarán két nagyszerű papi élet hálaladó ünnepének volt a Szent Imre ciszterci plébániatemplom a színhelye.

Május 18-án mutatta be gyémántmiséjét, 60 éves papi jubileumát, Kerekes Károly ciszterci atya, a Ciszterci Rend zirci kongregációjának emeritált prézes apátja. Június 22-én mutatja be vasmiséjét, 65 éves felszentelési jubileumát Olofsson Placid Szent Benedek rendi atya.

Dr. Kerekes Károly Eger szülötte: 1937-ben érettségizett a Szent Imre Gimnáziumban, majd a zirci apátságon töltött tanulmányi évek után, 1944-ben szentelték pappá, görög-latin szakos tanárként kezdte meg tanári pályáját. Meg kellett érnie rendje szétszórását, megjárta a szerzetespapokat sújtó üldöztetés minden fázisát: az internálást, a papi hivatal gyakorlásától való eltávolítást. Hivatásához, rendjéhez való hűségét azonban nem lehetett megtörni. Mindvégig kitartott mártír apátja, Endrédy Vendel mellett. Tőle nyerte - először titokban - a megbízást, hogy üldözött, szétszórt szerzetes rendtársainak gondját viselje. A Szent atya 1987-ben, - minthogy a zirci kongregáció szerzeteseinek választásra nem volt lehetősége, - kinevezte őt a zirci kongregáció prézes apátjának. Július 14-én, az ausztriai Stamsban Zakar Polikárp generális apát hivatalosan is beiktatta őt tisztebe. Kilenc éven át vezette a zirci kongregációt. Az ő nevéhez fűződik a nagy

mű: a politikai változás után a zirci apátság működését újra megindítani, az elkonzervált iskolákat visszaszerezni, és a katolikus ifjúságnevelést a Ciszterci Rend kezébe visszaadni. Dispersa colligere - a szétszórtakat egybegyűjteni - írta apáti címerébe. Ennek a jelmondatnak a jegyében csendes szelídséggel és nagy kitartással szolgálja az Úr szándékát. Még mint rendjének apátja élte meg több mint négy évtizedes kényszerű szünet után az első, új, fiatal szerzetesek pappá szentelését. Nagy teológiai tudását, szilárd hitét azóta is, életének 86. év papságának 60. évében is továbbadja a fiatal papnövekedő-nemzedéknek.

Olofsson Placidot, a rend soproni gimnáziumának egykori növendékét, 1939 júniusában szentelték pappá Győrött. A soproni gimnáziumban kezdte meg szerzetesitanári pályáját is. A megpróbáltatások sora azonban az ő életében is hamar elkezdődött. Frontszolgálat, - tábori lelkész, - sebesülés. 1945 után a keménygerincű, szókimondó fiatal pap hamar kivívta maga ellen a kommunista hatalom gyűlöletét. Megindult ellene a politikai hajszája. AVO, majd a szovjet katonai bíróság következett a terrorhatalom minden kínzásával együtt. Végül 10 év fogság a Gulágon. Placid atya azonban nemcsak kemény fából faragott ember, hanem mélységesen hívő szerzetes is. Tíz szenvedéssel, megaláztatással teli esztendő, - amit mindvégig derűs hittel viselt abban a tudatban, hogy ez számára az Istentől kijelölt hivatás: támaszává, segítőjévé tudott lenni a szenvedésben társainak. Placid atya 1955-ben tért ismét haza: - további meghurcoltatásba, megaláztatásba. Papi hivatásának gyakorlatáról szó sem lehetett. Következett a segédmunkási pályafutás ládagyárban, mosodában. Megkísértették a besúgás ajánlatával is. Csakhogy Placid atya másként értelmezte a lelkesi hivatást. Ő segédmunkásként és mosodás-

BOLDOGGÁ AVATÁSOK

Október 3-án a pápa boldoggá avatja Anna Katharina Emmericket és Habsburg Károlyt.

A vatikáni államtitkárság arról értesítette a müncheni egyházmegyét, hogy október 3-án kerül sor Anna Katharina Emmerick, német misztikus boldoggá avatására.

Anna Katharina Emmerick ágostoni rendi szerzetesnő Vesztfáliában született, 1774 és 1824 között élt. „Magán viselte Krisztus kínszenvedésének stigmáit és rendkívüli karizmatikát kapott Istentől, melyeket sokak vigasztalására használt fel” - mondta José Saraiva Martins bíboros, a Szenttéavatási Kongregáció prefektusa, amikor tavaly júliusban felolvasta a szerzetesnőnek tulajdonított csodáról szóló dekretumot. 1813-tól kezdve az Oltáriszentség volt az egyetlen tápláléka. Éle-

tének utolsó éveiben nap mint nap átélte Jézus passióját. A napóleoni invázió arra készítette, hogy elhagyja a kolostort, ahol élt. A beteg és stigmatizált szerzetesnő megpróbálta az álta-

la beszélt német dialektusban leírni napi természetfeletti vízióit. Clemens Brentano német író rendszeresen találkozott Emmerick nővérrel, akinek hatására megtért és a szerzetesnővér betegágya mellett naponta jegyezte le a misztikus

1818-24. közötti vízióit. A feljegyzésekből született meg „A Mi Urunk Jézus Krisztus keserű kínszenvedése” című könyv, amely az evangéliumok mellett inspirálta Mel Gibson Passió c. filmjét is.

A bécsi egyházmegye bejelentette, hogy ez év október 3-án a pápa a boldogok sorába iktatja Habsburg Károlyt (képünkön), az utolsó osztrák császárt és magyar királyt. I. Károly, aki 1916-ban lett osztrák császár és IV. Károly néven magyar király, 1918 novemberében, az Osztrák-Magyar Monarchia széthullása után mondott le az osztrák trónról. 1919. márciusában hagyta el Ausztriát. A portugáliai Madeira szigetén hunyt el száműzetésben, 34 éves korában. VR/MK
Érdeklődni: www.beatificationemperorcharles.info

NAGYIGMÁND DÍSZPOLGÁRA

Lapunk olvasószervezőjét, Szamosi Józsefet Nagyigmánd nagyközség díszpolgárává avatta. Az ünnepi műsorral tarkított eseményre a Művelődési Házban került sor. **Mint Nagyigmánd polgármestere, Szijj Ferencné, az avató ünnepség keretében mondott beszédeben hangsúlyozta, a település annál is inkább büszke Szamosi Józsefre, mert - habár Nagysomkúton született - mégis ezt a helyiséget tekintti szülőföldjének. Az ünnepelt életútját dr. Márkus Jánosné önkormányzati képviselő ismertette, kidomborítva Szamosi József sokrétű művészi tevékenységét, és példaként említette, hogy a Szentkorona Emlékmű az ő tervei alapján készült el az ausztriai Mattseeben, ahol 1945 tavaszán a Szentkoronán elásták, hogy ne kerüljön az előnyomuló szovjet hadsereg zsákmányába. A méltatás után Szamosi József: Hűség a szóhoz című versét szavalták el, majd a Pápay József általános iskola diákjai léptek fel ugyancsak az ünnepelt írásából összeállított műsorral. Az ünnepséget a nagyigmándi néptánc-együttesek fergeteges fellépése zárta. Vincze András**

ként is pap maradt. Vigasztalója, támasza, sőt térítője a rászorultaknak. Isten pedig megsegítette konok szolgáját: először - mint ő maga mondta, - illegálisan becsúszott a Szent Imre plébániára névtelenül kisegítőnek, míg az 1989-es fordulat elhozta számára az Úr jutalmát: hivatalosan is pap lehetett. Ma, 88. évében, 65 éves felszentelési jubileuma idején a Szent Imre plébánián működik. Gyóntat. Gyóntatószéke előtt sorban állnak. Öregek is, fiatalok is. Placid atya egy életen át a rászoruló atya volt és maradt. Gulágtól a Szent Imre templomig.

Kerekes Károly emeritált zirci apátnak a köztársaság elnöke a Köztársaság Erdemkeresztet, Olofsson Placid bencés szerzetesnek a „Hit Pajzsa” kitüntetés adományozta.

Susits Tamás, Dornwang

A római Szent István Ház egész évben szeretettel várja az Örök Városba a szervezett zárandokcsoportokat és az egyéni turistákat, 1-5 személyes, fűrdőszobás szobákkal, nagyon kedvező áron.

www.szi-h-roma.com

Via del Casaleto, 481,
I-00151 ROMA
Tel.: 0039-06/6574 2834
Fax: 0039-06/6574 5959,
szi@tiscali.it

Köszönjük, ha megújítja az ÉLETÜNK előfizetését!

HÍREK - ESEMÉNYEK

Rau berlini beszéde

A német püspökkari konferencia elismeréssel méltatta a július elsején leköszönt német államfő, Johannes Rau távozása előtt mondott úgynevezett „Berlini beszédét”. Ebben Rau kendőzetlenül eszterelte az országban kialakult bizalmi válságot és a politikusokat, valamint az átlagpolgárokat egyaránt arra ösztönözte, hogy aktívan vegyék ki részüket az ország gazdasági, társadalmi és erkölcsi talpra állításából. A püspökkari konferencia elnöke, Lehmann bíboros reményét fejezte ki, hogy az elnök immár utolsó „Berlini beszéde” nem marad pusztába kiáltott szó.

Erőszakcselekmények

Németországban egyre gyakoribbak a fiatalok által elkövetett erőszakcselekmények. Azonban ezek között is ki-válthatóan terjed a gyengébbek kínzása. Nemrég egy hannoveri bíróság másfél év és 9 hónapi felfüggesztett börtönrre ítél négy szakközépiskola 11 tanulója ellen. Ők egy visszamaradt társukat kínozták hónapokon át. Rendőrségi pszichológusok szerint a szakközépiskolások általában naponta 5 órát töltenek a tévé, vagy a számítógép képernyője előtt szinte kizárólagosan erőszakfilmek nézésével, ami súlyosan visszahat erkölcsi fejlődésükre.

A közhasznú alapítványok

A trieri katolikus püspök rámutatott a közhasznú alapítványok áldásos működésére, ami némileg ellensúlyozza az egy-

re egocentrikusabb társadalmi megnyilvánulásokat. Reinhard Marx püspök szerint Németországban közel 12.000 alapítvány szolgálja elsősorban a közérdeket, illetve szociális célokat. A püspök biztatónak nevezte a közhasznú alapítványok terjedését és ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy csupán tavaly közel 800 új ilyen jellegű intézmény kezdte meg működését. A régóta bejegyzett alapítványok közül kerekben 600 áll a katolikus egyház irányítása alatt. A legnagyobb alapítványt a Bosch cég hívta életre és jelenleg 5 milliárd Euróval gazdálkodik.

Antiszemizmus

Az iszlám terror terjedése óta ismét az érdeklődés középpontjába került az antiszemizmus kérdése is. Az Európai Unió belül végzett felmérés megállapította, hogy 2002 óta egyre kevesebb antiszemita jellegű megnyilvánulás volt tapasztalható Nyugat-Európában. A legtöbb zsidó-ellenes kilengés Németországban volt, utána Belgium következett, míg a sort Hollandia zárta. A rangsorolást kérdésekre adott válaszok alapján készítették. A megkérdezettek közül egyebek között azt tudakolták, hogy osztják-e azt az állítást, amely szerint a zsidók mértéktelenül nagy befolyással rendelkeznek a kereskedelmi életben, illetve céljaik elérésére erkölcsstelen eszközöktől sem riadnak vissza. A felmérés eredményének közzétételkor emlékeztek arra is, hogy az elmúlt két év során több olyan nemzetközi értekezlet is rendeztek, amelynek témája az antiszemizmus volt. Makvári György

Franciaország vizsgálja a hét trappista szerzetes meggyilkolását

A párizsi bíróság nyomozást indított 7 francia trappista szerzetes halála kap-

csán, akiket 1996-ban Algériában elraboltak, majd lefejeztek. Újabb tanúvallomások fényében ugyanis ma kétségbe vonják, hogy a gyilkosság úgy történt-e, ahogy azt akkor állították. Azaz, hogy az algériai Tibhirine-i Miasszonyunk kolostorban élő 7 francia trappistát egy 20 főből álló fegyveres kommandó rabolta el és ölte meg. A trappistáknak márciusban veszett nyoma. Egy hónappal később a Gia iszlám szélsőségesek vezetője, Dzsa-mel Zituni javaslatot tett arra, hogy cseréljék ki őket francia börtönökben raboskodó iszlám foglyokkal. Májusban azonban a Gia egy közleménye hírül adta a 7 szerzetes halálát. Azóta több kétség merült fel a gyilkosság kapcsán. Egy-kori magas beosztású katonai személyiségek szerint a bűntényhez közvetett módon az algériai kormány titkos szolgálatainak is köze volt. VR/MK

Hogyan élnek a katolikusok az Arab Emírségekben?

Erről adott rövid nyilatkozatot a VR-nak Crescenzo Sepe bíboros, a Népek Evangelizációjának Kongregációja prefektusa, aki korábban látogatást tett az Egyesült Arab Emírségekben. A Perzsa-öbölben fekvő 6 országban összesen 24 millió ember él, főként muzulmánok, akik közül 1 millió 400 ezer külföldi katolikus, akik valamennyien munkavállalás miatt élnek itt.

Sepe bíboros látogatásának az volt a célja, hogy püspökké szentelje Paul Hindert német kapucínust, akit a pápa az arabiai apostoli helynök segédpüspökévé nevezett ki. A helynökség 1889 óta működik és az egyházkerület - amely a legkiterjedtebb az egész világon - lelkipásztori teendőit a kapucínus atyák látják el.

A VR-nak adott nyilatkozatában Sepe bíboros elmondta: Ez volt az első alkalom, hogy az Arab Emírségek területén püspökszentelésre került sor. Az emírségek területén élő katolikusok azért vándorolnak ide, mert jól fizetett munkalehetőséget találnak. Vallásuk gyakorlásának egyedüli lehetősége az, hogy igénybe vegyék az apostoli helynökség lelkipásztori szolgálatát. Főként szentmisék alkalmával találkoznak egymással, és mivel itt a péntek a munkaszüneti nap, kénytelenek alkalmazkodni a helyi szokásokhoz. A bíboros az interjúban örömmel említette, hogy a katolikus közösség igen dinamikus és eleven, annak ellenére, hogy a hívők kulturális, vallási hagyományai eltérőek, hiszen különböző országokból bevándorolt személyekről van szó. A katolikus egyház és az iszlám kapcsolata jó, az akadályok nem hiányoznak ugyan, de a katolikus hívek annyi szabadsággal rendelkeznek, hogy templomba járhatnak, az egyház iskolákat működtet és végezheti vallási és társadalmi küldetését. VR/MK

Amszterdamban évszázadok óta először ismét megtartották az Úrnap körmenetet

Június 13-án Amszterdamban 1587 óta most először ismét megtartották az Úrnap körmenetet. A protestáns kormány tiltást adott az 1989-ben életbe lépett törvény módosítás szüntette meg. Az Úrnap körmenet, melynek tartását az Opus Dei papjai által gondozott Miasszonyunk plébánia kezdeményezte, Joseph Maria Punt haarlemi püspök vezette. Az Úrnap körmenet nem akar sem provokáció, sem pedig a diadalittasság jele lenni, hanem egyszerűen egy ősi hagyományt szeretne folytatni - nyilatkozta a plébánia egyik papja. A szertartást, amelyre a város minden plébániáját meghívták, ezzel a jelszóval tartották: „Amszterdam, az Eucharisztia városa.” VR/MK

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eluetuenk@gmx.de

+ Hauser József SJ 1920-2004

Hauser József 1920. január 31-én született Sellyén (Baranya megye). Középiskolai tanulmányait a pécsi Piusz gimnáziumban végezte, majd azután befejeztével 1939-ben belépett a Jézustársaságba. Egyetemi tanulmányokat folytatott Szegeden, Budapesten és Innsbruckban. Innsbruckban, 1953-ban skolasztikus filozófiából és zoológiából doktorált, és egyetemi magántanári beosztást kapott. Előjárói ezután Brazíliába küldték, ahol Sao Leopoldo-ban, 1955. június 21-én szentelte őt pappá Don Vincente Scherere, Porto-Alegre érseke. 1983-ban ünnepléses fogadalmat tett a Jézustársaságban, a müncheni Fürstenried-ben.

Szerzetes-papi életét a Sao Leopoldo-ban levő egyetemen biológia tanítással töltötte, és az Unisinos kutatóintézet igazgatója volt. A tanításon kívül katonalelkész volt a Brazil Légierőknél. 1981 óta kiegészített egy brazil plébánia faveilla-kápolnájában. Jeles sikereket ért el a laposférgek kutatásában. Számos európai és ázsiai tudományos kongresszusra hívták meg előadást tartani.

P. Hauser kapcsolatot tartott a Porto-Alegre-ben dolgozó Molnár László atyával, és a Sao Paulóban élő magyar bencésekkel.

2004. március 10-én halt meg. Másnap temették el Sao Leopoldo-ban.

Miklósházy Attila

In memoriam Csilla von Boeselager 1941-1994

Idén május 17-én lett volna 63 éves. Nemesi származású, akadémikus szülők gyermekeként jött a világra Budapesten.

1973-ban házasodott össze dr. Wolfhard von Boeselagerrel, veszfáliai nagybirtokossal, és attól kezdve az arnsbergi kastély lett az otthona. 2 leánygyermekük született és később még egy fiút fogadtak örökbe.

1989 februárjában Kozma Imre atyával megalapította a Magyar Máltai Szeretetszolgálatot, amely rövid időn belül a legnagyobb és legsikeresebb karitatív szervezetté vált egész Kelet-Európában.

1991-ben megalapította az Osteuropa-Hilfe alapítványt és egyesületet (Csilla von Boeselager Stiftung Osteuropa-Hilfe e.V.), hogy vallástól és pártoktól független európai szemlében tudja támogatni a kelet-európai rászorultakat. A ma már több mint 300 taggal rendelkező szervezet részben még a Csilla által megkezdett projekteket folytatja tovább Magyarországon, Romániában, Horvátországban, Szerbiában, Ukrajnában, Szlovákiában, Lengyelországban és Grúziában.

Csilla von Boeselager a Kelet-Európáért, benne Magyarorszáért folytatott egyre sikeresebb munkája közben mind súlyosabb beteg lett, de tovább dolgozott. Még néhány nappal az 1994. február 23-án bekövetkezett halála előtt is tárgyalásokat folytatott és telefonon szervezte az adományozókkal, segítőkkel a munkát.

Ládonyi Zsuzsanna

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (mísszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivataltól postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

SZÁJRÓL SZÁJRA

Hasznos rendtelenség

Még az első világháború idején is szép számmal jelent meg Prágában német nyelvű újság. Ilyen volt a „Prager Tagblatt” is, amelynek irodalmi rovatvezetője híresen rendetlen volt. Szobájában messésen kaotikus állapotok uralkodtak. A közlésre, felül bírálatra beküldött kéziratok halmazában az újonnan érkezettek azonnal elsüllyedtek, kiánsi, megtalálni őket emberfeletti feladat volt. Így aztán gyakori volt, hogy a kéziratát visszakérő szerző - miután a rovatvezető hosszasan turkált a papírrengetegben - a következő választ kapta:

- Sajnos, a legnagyobb sajnálatomra, e pillanatban nem találok kéziratát. De talán vegyen egy másikat...

E szavakkal máris átnyújtott a meglepett szerzőnek néhány salátává gyűrődött lapot a hatalmas összevisszaságból és máris tessékelté kifelé a szobából.

Mégis ez a szerkesztő volt - éppen rendtelenségével -, aki 1918-ban megmentette az újságot a pusztulástól. Az első világháború végén ugyanis a prágaiak nem akarták német nyelvű újságot megtérni városukban. Csoportokba tömörülve, sorra járták a német lapok szerkesztőseit és alapos munkával feldúlták, használhatatlanná tették őket. Természetesen a „Prager Tagblatt” is erre a sorsra jutott volna, ha a szerkesztőséget megrohmozók nem az irodalmi rovat vezetőjének szobáját törtek volna fel elősők. Meglátva az irdatlan rendtelensé-

get, egyikük így kiáltott vissza a nyomában tolvakvó társainak:

- Itt már jártunk! Gyertünk tovább!

Lám-lám, néha még a rendtelenség is hasznos lehet...

Hasznos feledékenység

A német színjátszás sok évtizedes szakmai múltra visszatekintő tagja és a publikum, valamint a kritika egyaránt dőlegetett kedvence, idősebb korában gyakran a sugó segítségére volt utalva. A próbákön még kifogástalanul mondta szövegét, de az előadásokon sokszor cserbenhagyta emlékezetét.

Gerhart Hauptmann egyik darabjának ősbemutatóján történt, hogy az első két felvonást végigküzdötte - természetesen a sugó támogatásával -, de a harmadik felvonásbeli nagy monológjánál végképp csődöt mondott ez a kettős szerepmódsz. Miután a szöveg egyetlen mondata sem jutott az idős színész eszébe, kétségbeesésében - meggyőző gesztusok és mimika kíséretével - elmondta a Hauptmann más darabjaiból eszébe jutó részleteket, időnként Ibseentől és Strindberg-től kölcsönözöttékkal tarkítva.

A kritikák másnap egymást múlták felül a dicsérettel. Hallatlan színészi teljesítményről írtak és egybehangozón egyetlen dologot kifogásoltak: hogyan írhatott Hauptmann ilyen példátlan zagyvaságot a kiváló színésznek...

Ramsay Győző

